

นราธิวาส

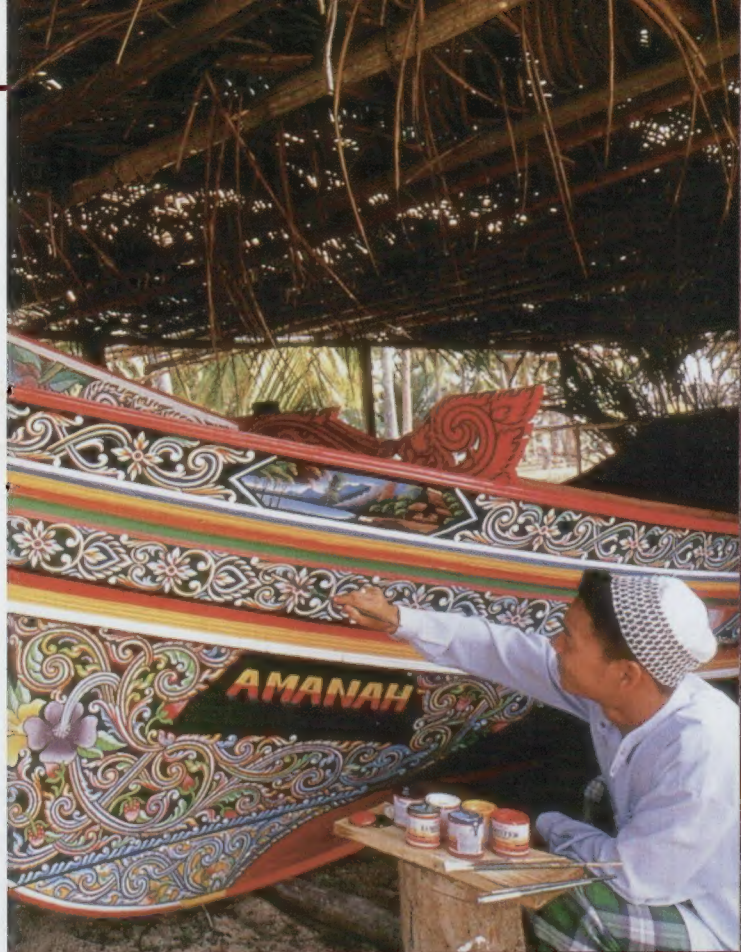

เรือกอลละ

การเดินทาง	๑๐
สถานที่ที่น่าสนใจ	๑๑
อำเภอเมืองนราธิวาส	๑๑
อำเภอดากใบ	๑๕
อำเภอสุไหงโกลก	๑๗
อำเภอสุไหงปาดี	๒๒
อำเภอบาเจาะ	๒๓
อำเภอแว้ง	๒๖
เทศกาลงานประเพณี	๒๘

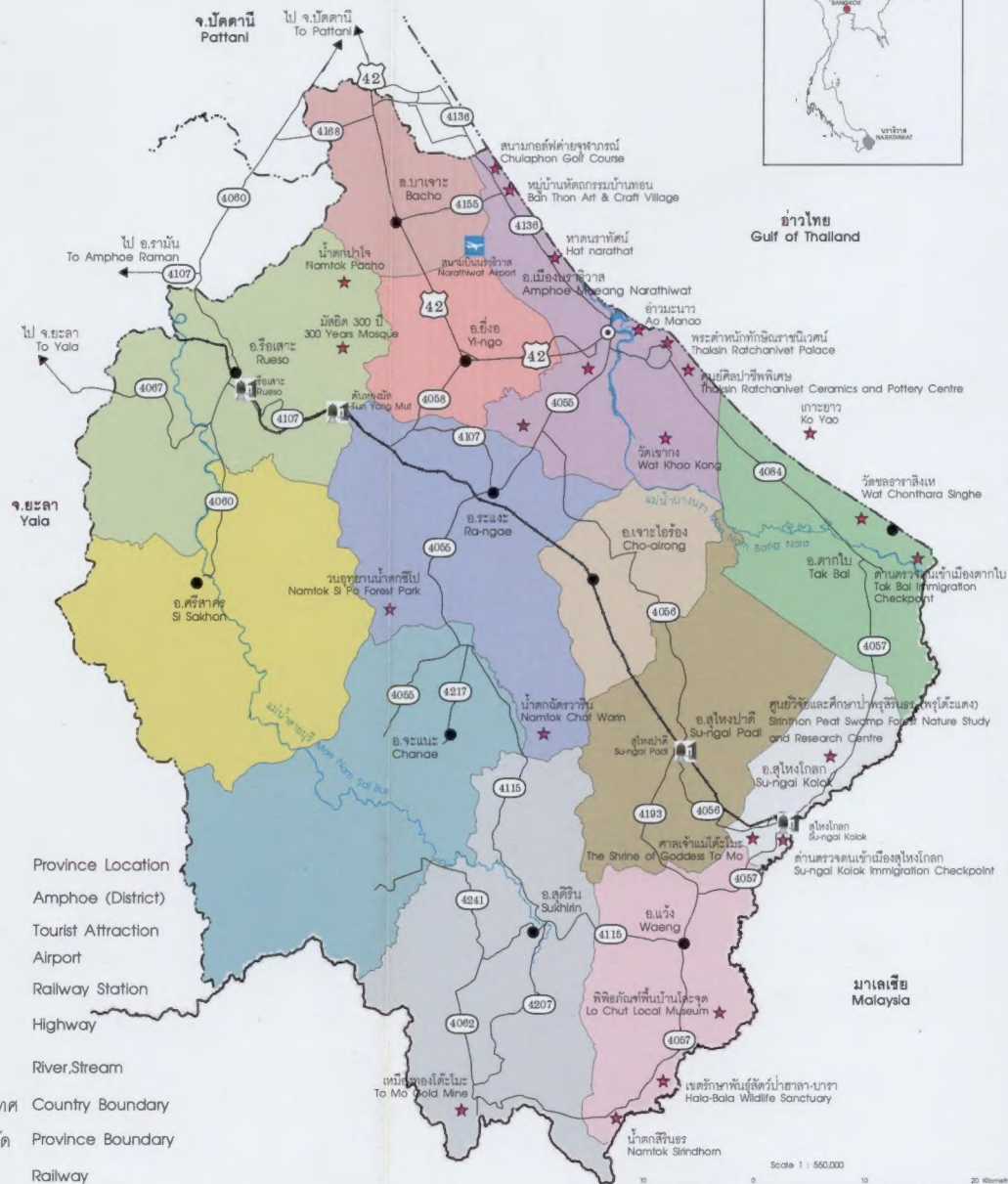
สารบัญ

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก	๓๐
อาหารพื้นเมือง	๓๑
แนะนำรายการนำเที่ยว	๓๒
สิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดนราธิวาส	๓๓
สถานที่พัก	๓๓
ร้านอาหาร	๓๗
ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง	๔๐
บริษัทนำเที่ยว	๔๐
หมายเลขโทรศัพท์สำคัญ	๔๑

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส
NARATHIWAT TOURIST MAP

อ่าวไทย
Gulf of Thailand

สัญลักษณ์

Legend

	ที่ตั้งจังหวัด	Province Location
	อำเภอ	Amphoe (District)
	สถานที่ท่องเที่ยว	Tourist Attraction
	สนามบิน	Airport
	สถานีรถไฟ	Railway Station
	ทางหลวง	Highway
	แม่น้ำ, แหล่งน้ำ	River, Stream
	เส้นขอบเขตประเทศ	Country Boundary
	เส้นขอบเขตจังหวัด	Province Boundary
	ทางรถไฟ	Railway

Scale 1 : 550,000

10 0 10 20 Kilometras

แผนที่ตัวเมืองนราธิวาส NARATHIWAT CITY MAP

ไปสนามบินนราธิวาส
To Narathiwat Airport

โรงแรม Hotel

- 1 โรงแรมตันหยง Tan Yong Hotel
- 2 โรงแรมทิพวรรณ Thippawan Hotel
- 3 โรงแรมเยาวราช Yaowarat Hotel
- 4 โรงแรมเร็กซ์ Raek Hotel
- 5 โรงแรมคาเธ่ย์ Kathe Hotel
- 6 โรงแรมรอยัสน์พริ้นเซส Royal Princess Hotel
- 7 โรงแรมนราธิวาส Narathiwat Hotel
- 8 โรงแรมแปซิฟิก Pacific Hotel

โรงพยาบาล Hospital

- 1 โรงพยาบาลโคกเคียน Khok Khlan Hospital
- 2 โรงพยาบาลนราธิวาสนครินทร์ Narathiwat Nakharin Hospital

วัด Temple (Wat)

- 1 วัดพรหมนิวาต Wat Promniwat
- 2 วัดบางนา Wat Bang Nara
- 3 วัดประชาภิรมย์ Wat Prachaphrom

ตลาด Market

- 1 ตลาดเทศบาล Municipal Market

สถานที่สำคัญ Places

- 1 สำนักงานเทศบาลเมืองนราธิวาส Narathiwat Municipal Office
- 2 ศาลจังหวัดนราธิวาส Narathiwat Court

สถานีตำรวจภูธรจังหวัดนราธิวาส

Narathiwat Provincial Police Station

สนามกีฬากลางจังหวัดนราธิวาส

Narathiwat Stadium

วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส Narathiwat Technical College

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนราธิวาส

Amphoe Mueang Narathiwat Police Station

★ แหล่งท่องเที่ยว Tourist Attraction

1 สวนสาธารณะเทศบาลเมืองนราธิวาส

Narathiwat Municipal Park

2 สวนสาธารณะเมืองนราธิวาส

Mueang Narathiwat Park

ร้านอาหาร Restaurant

- 1 สวนอาหารไฮเทค Hitech Restaurant
- 2 ร้านอาหารทอง 999 Tong 999 Restaurant
- 3 ร้านอาหารเกษร Kaset Restaurant
- 4 ร้านอาหารร้าน 57 Ran 57 Restaurant
- 5 ร้านอาหารเมี่ยง หาดราพิทัศน์ Moe Nang Restaurant
- 6 ร้านอาหารชวนฝัน Chuanfan Restaurant
- 7 ร้านอาหารเจสัน Joe San Restaurant
- 8 ร้านอาหารมังกรทอง Mangkonthong Restaurant
- 9 สวนอาหารริมน้ำ Simnam Restaurant
- 10 สวนอาหารมูมัม Mummam Restaurant

Scale 1 : 35,000

0.5 0 0.5 1 1.5 Kilometres

สัญลักษณ์ Legend

	ศาลากลางจังหวัด	City Hall
	ไปรษณีย์	Post Office
	สถานีขนส่ง	Bus Terminal
	ทางหลวง	Highway
	แม่น้ำ/แหล่งน้ำ	River/Stream

พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล

นราธิวาส

ทักษิณราชดำหนัก ชนรักศาสนา

นราทัศน์เพลินตา ปาโจตรึงใจ

แหล่งใหญ่แร่ทอง ล่องกองหอมหวาน

แต่เดิม บ้านบางนรา หรือ มะนาลอ เป็นเพียงหมู่บ้านหนึ่งที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางนราใกล้กับทะเล ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) บ้านบางนราถูกจัดอยู่ในเขตปกครองของเมืองสาบบุรี ครั้นต่อมาเมื่อปัตตานีได้รับการยกฐานะเป็นมณฑล บ้านบางนราจึงย้ายมาสังกัดเมืองระแงงที่อยู่ในมณฑลปัตตานี กระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๔๙ สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) บ้านบางนราได้เจริญเป็นชุมชนใหญ่ มีการค้าทั้งทางบกและทะเลคึกคักมาก จึงได้ย้ายที่ว่าการจากเมืองระแงงมาตั้งที่บ้านมะนาลอ และพ.ศ. ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) เสด็จพระราชดำเนินมาถึงบางนรา และได้พระราชทานชื่อ “นราธิวาส” แปลว่า “ที่อยู่ของคนดี”

ปัจจุบันเป็นจังหวัดหนึ่งในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อยู่ในโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT Growth Triangle Development Project) มีศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว เมืองชายแดนอยู่ที่อำเภอสุไหงโกลลก ที่ชาวมาเลเซีย และสิงคโปร์ มาเที่ยวพักผ่อนและซื้อสินค้ารวมทั้งสินค้านำเข้า ส่งออกซึ่งกันและกัน

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีภาษายาวีเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ภาษายาวีมีต้นกำเนิดจากภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาพูดโดยนำสระและพยัญชนะจากภาษาอาหรับมาใช้ประกอบกัน

จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๔๗๕.๔๓ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของแหลมมลายูสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นป่าและภูเขาประมาณ ๒/๓ ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ราบส่วนใหญ่อยู่ติดกับบริเวณอ่าวไทยซึ่งเป็นที่ราบลุ่ม แม่น้ำ ๔ สาย คือ แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำบางนรา แม่น้ำตากใบ และแม่น้ำสุไหงโกลลก จังหวัดนราธิวาสมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มี เพียง ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน ช่วงที่ฝนตกมากที่สุด คือ ช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดปัตตานีและอ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับรัฐกลันตันของประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทยและประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดยะลา

การเดินทาง

จังหวัดนราธิวาส การเดินทางสามารถไปได้สะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน

รถยนต์ ระยะทาง ๑,๑๔๙ กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงหมายเลข ๔ ผ่านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร และทางหลวงหมายเลข ๔๑ ผ่านทุ่งสง-พัทลุง-หาดใหญ่ และต่อด้วยทางหลวงหมายเลข ๔๒ เข้าสู่จังหวัดปัตตานี-นราธิวาส

รถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด บริการรถโดยสารปรับอากาศ กรุงเทพฯ-นราธิวาส-สุโขทัยทุกวัน สอบถามรายละเอียด โทร. ๐ ๒๔๓๕ ๑๑๙๙, ๐ ๒๔๓๕ ๕๖๐๕, ๐ ๒๔๓๕ ๗๑๙๒ สถานีขนส่งนราธิวาส โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๔๕ สถานีขนส่งสุโขทัย โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๐๔๕ หรือ www.transport.co.th และบริษัทเดินรถเอกชน คือ บริษัทสยามเดินรถ โทร. ๐ ๒๔๓๕ ๕๐๑๕

รถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทยเปิดบริการเดินรถไฟระหว่าง กรุงเทพฯ - ดันหยงมัส (นราธิวาส) - สุโขทัยทุกวันทั้งรถด่วนและรถเร็ว สอบถามรายละเอียด โทร. ๑๖๙๐, ๐ ๒๒๒๐ ๔๓๓๔ สถานีรถไฟนราธิวาส (ดันหยงมัส) โทร. ๐ ๒๖๒๑ ๘๗๐๑ ต่อ ๘๖๕๒๗๗ สถานีรถไฟสุโขทัย โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๖๒, ๐ ๗๓๖๑ ๔๐๖๐ หรือ www.railway.co.th

เครื่องบิน บริษัท แอร์ เอเชีย บริการเครื่องบิน กรุงเทพฯ-นราธิวาสทุกวัน ออกจากกรุงเทพฯ เวลา ๐๙.๓๕ น. ออกจาก นราธิวาส เวลา ๑๑.๓๕ น. สอบถามรายละเอียด โทร. ๐ ๒๕๑๕ ๙๙๙๙ สาขา นราธิวาส โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๑๖๑

การเดินทางในตัวจังหวัด

- จากสนามบินมีรถตู้ไปสุโขทัย ๑๔๐ บาท ด่านตาบา ๑๔๐ บาท นราธิวาส ๖๐ บาท

- รถโดยสารประจำทางเส้นทางต่างๆ มักจะแวะมารับผู้โดยสารบริเวณหน้าท่ารถอำเภอ เวลาบริการประมาณ ๐๖.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

บริเวณแยกหอนาฬิกา เป็นท่าจอดรถตู้วิ่งบริการสาย นราธิวาส-สุโขทัย รถออกทุกครั้งชั่วโมง นราธิวาส-ตากใบ ออกทุกๆหนึ่งชั่วโมง วิ่งบริการระหว่างเวลา ๐๖.๐๐-๑๗.๐๐ น. โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๕๒๐ และ นราธิวาส-หาดใหญ่ ออกทุกๆหนึ่งชั่วโมง

หมายเหตุ ค่าโดยสารอาจมีการเปลี่ยนแปลง

ระยะทางจากจังหวัดนราธิวาสไปยังจังหวัดใกล้เคียง

ปัตตานี	๑๐๐ กิโลเมตร
ยะลา	๑๒๘ กิโลเมตร
สงขลา	๑๙๔ กิโลเมตร

ระยะทางจากอำเภอมืองนราธิวาสไปยังอำเภอต่าง ๆ

ยี่งอ	๑๘ กิโลเมตร
ระแงะ	๒๔ กิโลเมตร
บาเจาะ	๒๘ กิโลเมตร
เจาะไอร้อง	๓๑ กิโลเมตร
ตากใบ	๓๓ กิโลเมตร
จะแนะ	๔๗ กิโลเมตร
รือเสาะ	๔๘ กิโลเมตร
สุไหงปาดี	๔๙ กิโลเมตร
สุไหงโกลก	๖๓ กิโลเมตร
ศรีสาคร	๖๕ กิโลเมตร
แว้ง	๘๓ กิโลเมตร
สุคิริน	๑๑๒ กิโลเมตร

สถานที่ที่น่าสนใจ อำเภอมืองนราธิวาส

ชายหาดนราทัศน์ เป็นหาดทรายขาวสะอาดยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร ไปสิ้นสุดที่ปลายแหลมด้านปากแม่น้ำบางนราซึ่งใช้เป็นสถานที่จัดการแข่งขันเรือกอลและที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี แนวสนทำให้บรรยากาศริมทะเลร่มรื่นมากขึ้น ชาวบ้านนิยมมาพักผ่อนหย่อนใจกันที่นี่ใกล้ ๆ กันมีหมู่บ้านชาวประมงตั้งกระจุกกระจายตามริมแม่น้ำบางนรา และบริเวณเวียงอ่าวมีเรือกอลและของชาวประมงจอดอยู่มากมาย

หาดอ่าวมะนาว

การเดินทาง อยู่เลยจากตัวเมืองนราธิวาสไปตามถนนสาย พิชิตบำรุง ประมาณ ๑ กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถ จักรยานยนต์ รถมอเตอร์ไซด์หรือรถสองแถวเล็กจากตัวเมืองนราธิวาส ไปยังหาดนราทัศน์ได้สะดวก

มัสยิดกลาง (เก่า) มัสยิดกลางหลังเก่านี้นี้ มีชื่อว่า มัสยิด ยุมอียะห์ หรือ มัสยิดรายอ ตั้งอยู่ทางเหนือของตัวเมืองห่างจากศาลา กลางจังหวัดขึ้นไปตามถนนพิชิตบำรุงก่อนถึงหอนาฬิกาเล็กน้อย เป็น มัสยิดไม้แบบสุมาตราสร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นมัสยิดเก่าแก่ คู่บ้านคู่มืองนราธิวาส และเป็นที่ตั้งของสุสานเจ้าเมืองเก่า คือ พระยาภูผาภักดี ตามปกติมัสยิดกลางประจำจังหวัดจะมีเพียงแห่ง เดียวเท่านั้น แต่เนื่องจากมัสยิดแห่งนี้ค่อนข้างคับแคบ จึงได้มีการ สร้างมัสยิดหลังใหม่ขึ้นบริเวณปากแม่น้ำบางนรา อย่างไรก็ตาม ประชาชนในพื้นที่ยังคงเลื่อมใสศรัทธาในมัสยิดหลังเก่าอยู่ มัสยิดแห่งนี้จึงดำรงฐานะเป็นมัสยิดกลางสืบต่อไป และทำให้นราธิวาสมีมัสยิด กลางประจำจังหวัดด้วยกันถึง ๒ แห่ง

มัสยิดกลาง (ใหม่) ตั้งอยู่ที่บ้านบางนรา ก่อนถึงหาดนราทัศน์ เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม มัสยิดกลางนราธิวาสนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นมัสยิดกลาง ประจำจังหวัดแห่งที่ ๒ สร้างเป็นอาคาร ๓ ชั้น แบบอาหรับ ชั้นล่าง จะเป็นห้องประชุมใหญ่ ห้องท่าละหมาดอยู่ ๒ ชั้นบน ยอดเป็นโดม ขนาดใหญ่ มีหอสูงสำหรับส่งสัญญาณอาซานเรียกชาวมุสลิมเข้ามา ละหมาด

พุทธอุทยานเขากง (วัดเขากง-พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล) มี เนื้อที่ ๑๔๒ ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลลาภ จากตัวเมืองใช้เส้นทางนราธิวาส- ระแงะ (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๕) ประมาณ ๙ กิโลเมตร จะมองเห็นวัดเขากง และพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลสีทองปางปฐมเทศนา ชัดสมาริเพชรอยู่บนยอดเขา เป็นศิลปะสกุลช่างอินเดียตอนใต้ เริ่ม สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ องค์พระเป็น คอนกรีตเสริมเหล็กประดับด้วยโมเสกสีทอง หน้าตักกว้าง ๑๗ เมตร ความสูงวัดจากพระเศียรวัดถึงบัวได้พระเพล ๒๔ เมตร จัดเป็น พระพุทธรูปกลางแจ้งทั้งดวงและใหญ่ที่สุดในภาคใต้

เนินเขาลูกถัด ไม่มีเจดีย์สรีรมหามายาซึ่งเป็นทรงระฆัง เนื้อหุ้มประตูทั้ง ๔ ทิศมีเจดีย์รายประดับอยู่ ภายในประดิษฐาน พระพรหม บนยอดสุดบรรจุพระบรมสารีริกธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ เนินเขา ถัดไปอีกลูกหนึ่งเป็นที่ตั้งของอุโบสถ ผนังด้านนอกทั้งสี่ด้านประดับ กระเบื้องดินเผาแกะสลัก ด้านหลังเป็นรูปช้างหมอบถวายดอกบัว หน้าบันเป็นรูปนักรบมีเทวดาถือคนโทถวาย

พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ตั้งอยู่บนเขาตันหยงมัส ตำบลกะลุวอเหนือ ด้านริมทะเลใกล้กับอ่าวมะนาว ห่างจากตัวจังหวัด นราธิวาสตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) เป็นระยะทาง ๘ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ประมาณ ๓๐๐ ไร่

หาดนราทัศน์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) โปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ภายในเขตพระราชฐาน ประกอบด้วย พระตำหนักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และของพระบรมวงศานุวงศ์ ตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิดทำให้มีบรรยากาศร่มรื่น ยังมีศูนย์ศิลปาชีพ ซึ่งเป็นแหล่งฝึกงานพร้อมทั้งจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาและเซรามิก

พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุกวันระหว่างเวลา ๐๘.๓๐—๑๖.๓๐ น. เว้นเฉพาะช่วงที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานมาประทับแรมเท่านั้น ซึ่งปกติจะเป็นช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม

การเดินทาง สามารถนั่งรถโดยสารประจำทางเส้นทางที่ไปอำเภอตากใบ และลงที่หน้าพระตำหนักได้เลย

อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว-เขาดันหยง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลกะลุวอเหนือ ตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ประมาณ ๓ กิโลเมตร และมีทางแยกไปสู่หาดอีก ๓ กิโลเมตร เป็นชายหาดที่ยาวต่อเนื่องจากชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัดปัตตานี เป็นโค้งอ่าวเชื่อมต่อกัน ยาวประมาณ ๔ กิโลเมตร มีหาดหินคันสลัปลังหาดเป็นระยะ ด้านหนึ่งติดพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ บริเวณริมหาดมีสวนรุกขชาติ และทิวสนร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อน มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายหาด (beach forest) ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร พันธุ์ไม้ที่พบจะเป็นไม้ที่ชอบความแห้งแล้ง เช่น จักทะเล มะนาวผี เตยทะเล (ผลมีหน้าตาคล้ายสับปะรด) เป็นต้น หากใครอยากพักผ่อนชิลมีบ้านพักของเอกชนในบริเวณใกล้เคียงให้บริการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชดำรินในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่จะเป็แหล่งรวมการศึกษา สาขาวิชาต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ดินทำกินแก่ราษฎรในพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จ คือ วิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ให้ข้อมูลวิชาการ และฝึกอบรมการเกษตร เนื้อที่ศูนย์ทั้งหมด ๑,๗๔๐ ไร่ถูกแบ่งเป็น อาคารสำนักงาน แปลงสาธิต และแปลงวิจัยทดลองในพื้นที่ป่าพรุ

โครงการในพระราชดำริน เช่น โครงการแก้มลิงดิน คือการทดลองทำให้ดินในนาข้าวเปรี้ยวที่สุด และหาวิธีแก้ไข เพื่อที่จะนำไปปรับใช้กับดินเปรี้ยวในพื้นที่ต่างๆได้ทุกที่ โครงการอื่นๆของศูนย์ เช่น โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่น่ามาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพพื้นที่นี้ซึ่งมีน้ำมากพออยู่แล้ว การทดลองปลูกปาล์มน้ำมันที่ขึ้นในดินอินทรีย์จัดโดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กครบวงจร ร่วมกับมหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ที่เข้ามาดูแลผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน เช่น น้ำมันที่สกัดได้จากปาล์ม สบู่ เนย ส่วนหนึ่งขายให้คนงาน และส่วนหนึ่ง

การเดินทาง อยู่เลยจากตัวเมืองนราธิวาสไปตามถนนสายพิชิตบำรุง ประมาณ ๑ กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถจักรยานยนต์ รถมอเตอร์ไซด์หรือรถสองแถวเล็กจากตัวเมืองนราธิวาสไปยังหาดนราทัศน์ได้สะดวก

มัสยิดกลาง (เก่า) มัสยิดกลางหลังเก่านี้นี้ มีชื่อว่า มัสยิด ยุมอียะห์ หรือ มัสยิดรายอ ตั้งอยู่ทางเหนือของตัวเมืองห่างจากศาลากลางจังหวัดขึ้นไปตามถนนพิชิตบำรุงก่อนถึงหอนาฬิกาเล็กน้อย เป็นมัสยิดไม้แบบสุมาตราสร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นมัสยิดเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองนราธิวาส และเป็นที่ตั้งของสุสานเจ้าเมืองเก่า คือ พระยาภูผาภักดี ตามปกติมัสยิดกลางประจำจังหวัดจะมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น แต่เนื่องจากมัสยิดแห่งนี้ค่อนข้างคับแคบ จึงได้มีการสร้างมัสยิดหลังใหม่ขึ้นบริเวณปากแม่น้ำบางนรา อย่างไรก็ตามประชาชนในพื้นที่ยังคงเลื่อมใสศรัทธาในมัสยิดหลังเก่าอยู่ มัสยิดแห่งนี้จึงดำรงฐานะเป็นมัสยิดกลางสืบต่อไป และทำให้นราธิวาสมีมัสยิดกลางประจำจังหวัดด้วยกันถึง ๒ แห่ง

มัสยิดกลาง (ใหม่) ตั้งอยู่ที่บ้านบางนรา ก่อนถึงหาดนราทัศน์ เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม มัสยิดกลางนราธิวาสนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นมัสยิดกลางประจำจังหวัดแห่งที่ ๒ สร้างเป็นอาคาร ๓ ชั้น แบบอาหรับ ชั้นล่างจะเป็นห้องประชุมใหญ่ ห้องทำละหมาดอยู่ ๒ ชั้นบน ยอดเป็นโดมขนาดใหญ่ มีหอสูงสำหรับส่งสัญญาณอาซานเรียกชาวมุสลิมเข้ามอลาหมาด

พุทธอุทยานเขากง (วัดเขากง-พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล) มีเนื้อที่ ๑๔๒ ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลลำภู จากตัวเมืองใช้เส้นทางนราธิวาส-ระแงะ (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๕) ประมาณ ๙ กิโลเมตร จะมองเห็นวัดเขากง และพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลสีทองปางปฐมเทศนาขัดสมาธิเพชรอยู่บนยอดเขา เป็นศิลปะสกุลช่างอินเดียตอนใต้ เริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ องค์พระเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กประดับด้วยโมเสกสีทอง หน้าตักกว้าง ๑๗ เมตร ความสูงวัดจากพระเศียรวัดถึงบัวใต้พระเพลา ๒๔ เมตร จัดเป็นพระพุทธรูปกลางแจ้งทั้งดงามและใหญ่ที่สุดในภาคใต้

เนินเขาลูกถัดไปมีเจดีย์สิริมหามายาซึ่งเป็นทรงระฆังเหนือซุ้มประตูทั้ง ๔ ทิศมีเจดีย์รายประดับอยู่ ภายในประดิษฐานพระพรหม บนยอดสุดบรรจุพระบรมสารีริกธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ เนินเขาถัดไปอีกลูกหนึ่งเป็นที่ตั้งของอุโบสถ หน้าด้านนอกทั้งสี่ด้านประดับกระเบื้องดินเผาแกะสลัก ด้านหลังเป็นรูปช้างหมอบถวายดอกบัว หน้าบันเป็นรูปนักรบมีเทวดาถือคนโทถวาย

พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ตั้งอยู่บนเขาตันหยงมัส ตำบลกะลุวอเหนือ ด้านริมทะเลใกล้กับอ่าวมะนาว ห่างจากตัวจังหวัดนราธิวาสตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) เป็นระยะทาง ๘ กิโลเมตรมีเนื้อที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) โปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ภายในเขตพระราชฐานประกอบด้วย พระตำหนักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และของพระบรมวงศานุวงศ์ ตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิดทำให้มีบรรยากาศร่มรื่น ยังมีศูนย์ศิลปาชีพ ซึ่งเป็นแหล่งฝึกงานพร้อมทั้งจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาและเซรามิก

พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุกวันระหว่างเวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. เว้นเฉพาะช่วงที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานมาประทับแรมเท่านั้น ซึ่งปกติจะเป็นช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม

การเดินทาง สามารถนั่งรถโดยสารประจำทางเส้นทางที่ไปอำเภอตากใบ และลงที่หน้าพระตำหนักได้เลย

อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว-เขาตันหยง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลกะลุวอเหนือ ตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ประมาณ ๓ กิโลเมตร และมีทางแยกไปสู่หาดอีก ๓ กิโลเมตร เป็นชายหาดที่ยาวต่อเนื่องจากชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัดปัตตานี เป็นโค้งอ่าวเชื่อมต่อกัน ยาวประมาณ ๔ กิโลเมตร มีโขดหินคันสลัปลังหาดเป็นระยะ ด้านหนึ่งติดพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ บริเวณริมหาดมีสวนรุกขชาติ และทิวสนร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อน มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายหาด (beach forest) ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร พันธุ์ไม้ที่พบจะเป็นไม้ที่ชอบความแห้งแล้ง เช่น จักทะเล มะนาวผี เตยทะเล (ผลมีหน้าตาคล้ายสับปะรด) เป็นต้น หากใครอยากพักผ่อนคึกคักมีบ้านพักของเอกชนในบริเวณใกล้เคียงให้บริการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่จะเป็แหล่งรวมการศึกษา สาขาวิชาต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ดินทำกินแก่ราษฎรในพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จ คือ วิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ให้ข้อมูลวิชาการ และฝึกอบรมการเกษตร เนื้อที่ศูนย์ทั้งหมด ๑,๗๔๐ ไร่ ถูกแบ่งเป็น อาคารสำนักงาน แปลงสาธิต และแปลงวิจัยทดลองในพื้นที่ป่าพรุ

โครงการในพระราชดำริ เช่น โครงการแก้มลิงดิน คือการทดลองทำให้ดินในนาข้าวเปรี้ยวที่สุด และหาวิธีแก้ไข เพื่อที่จะนำไปปรับใช้

จำหน่ายภายนอก โรงงานปศุสัตว์ทำบ่อก๊าซชีวภาพจากมูลวัว การทดลองนำระกำหวานมาปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา เป็นต้น

ไม่ใช่เฉพาะงานทางด้านเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียวทางศูนย์ยังเปิดศูนย์ฝึกอบรมงานหัตถกรรมจากกระจูดและใบป่านั่นในวันเวลาราชการ

การมาศึกษาหาความรู้ที่นี้ยังได้ความเพลิดเพลินไปด้วยดังพระราชดำริที่จะให้การมาดูงานที่นี้เหมือนการมาพักผ่อนหย่อนใจในสวนสาธารณะ ทั้งนี้มีนิทรรศการของศูนย์จัดทุกเดือนกันยายน ซึ่งตรงกับเทศกาลของดีเมืองนราพอดี้

การเดินทาง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตั้งอยู่ระหว่างบ้านพิกุลทองและบ้านโคกสยา ตำบลกะลุวอเหนือ ห่างจากพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ประมาณ ๑ กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองนราธิวาสตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘๔ นราธิวาส-ตากใบ ระยะทาง ๘ กิโลเมตร สอบถามรายละเอียด โทร. ๐ ๙๓๕๔ ๒๐๖๒-๓

หมู่บ้านยะกัง เป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งแต่ครั้งนราธิวาสยังเป็นหมู่บ้านบางนรา ปัจจุบันเป็นแหล่งผลิตผ้าปาเต๊ะ หรือผ้าบาติก ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัด อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดไปตามทางหลวงสาย ๔๐๕๕ (อำเภอเมือง-อำเภอระแงะ) ระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร เลี้ยวเข้าถนนยะกัง ๑ ซอย ๖ ประมาณ ๗๐๐ เมตร

หมู่บ้านทอน ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกเตียน ห่างจากตัวเมืองตามเส้นทางนราธิวาส-บ้านทอน (ทางหลวง ๔๑๓๖) ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมงไทยมุสลิม เป็นแหล่งผลิตเรือกอกและทั้งของจริงและจำลอง เรือกอกและจำลองมีราคาตั้งแต่หลักร้อย

บ้านนก

ไปถึงหลักหมื่น แต่คุณค่าไม่ได้อยู่แค่นั้น เพราะคนที่ทำนั้นบางคน เป็นเด็กมีตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป เด็กบางคนในหมู่บ้านจะใช้เวลาว่าง มานั่งหัดทำเรือกอลและ ศิลปะพื้นบ้านของพวกเขาเอง นอกจากเรือ ทำนออาจจะได้รับความอึ้งใจกลับไปด้วยหากได้เห็นความสนอกสนใจของ พวกเขาที่มีต่องานศิลปะเช่นนี้

นอกจากนั้นยังมีผลิตภัณฑ์จากกระจูดและใบปาล์มนั้น เช่น ชอง ใส่แว่น กระเป๋า ไปจนถึงเสื้อที่มีลวดลายและสีสันสวยงามลงตัว ราคา ไม่แพง

และที่นี้ยังเป็นแหล่งผลิตน้ำบูดู และข้าวเกรียบปลาที่ขึ้นชื่อ ของจังหวัดนราธิวาสอีกด้วย ตลอดแนวหาดจะเห็นแผงตากปลาเรียง รายอยู่ มีตุ้มซีเมนต์ใส่บูดูจำนวนมาก นักท่องเที่ยวสามารถแวะมาชม วิธีการผลิตและซื้อของฝากได้ทุกวันแต่ปกติในปลายวันศุกร์ชาวบ้านมัก จะไปทำละหมาดและพักผ่อน ซึ่งไม่สะดวกนักหากจะแวะมาเวลานี้

เรือกอลและ เป็นเรือประมงชายฝั่งขนาดเล็ก ที่ใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง ลักษณะเป็นเรือลำใหญ่ มีความยาว ๒๕, ๒๒ และ ๒๐ ศอก ลักษณะการสร้างเรือจะทำให้ส่วนหัวและท้ายเรือสูง ขึ้นจากลำเรืออันเป็นเอกลักษณ์มาช้านาน ลวดลายบนลำเรือกอลและ เป็นการผสมผสานระหว่างลายมลายู ลายชวาและลายไทยโดยมี สัดส่วนของลายไทยอยู่มากที่สุดเช่น ลายกนก ลายบัวคว่ำบัวหงาย ลายหัวพญานาค หนุมานเหิรเวหา รวมทั้งลายหัวนกในวรรณคดี เช่น “บุหร่งซึ่งอ” หรือ สิงหปักษี (ตัวเป็นสิงห์ หรือราชสีห์ หัวเป็นนกคาบ ปลาไว้ที่หัวเรือ) เชื่อกันว่ามีเขี้ยวเล็บและมีฤทธิ์เดชมาก ดำน้ำเก่ง จึง เป็นที่นิยมของชาวเรือกอลและมาแต่บรรพบุรุษ งานศิลปะบนลำเรือ

เรือกอลและ

การแข่งขันเรือกooและ

เสมือน “วิจิตรศิลป์บนพลั่วตลิ่ง” และเป็นศิลปะเพื่อชีวิตเพราะเรือกooและมิได้อวดความอลังการของลวดลายเพียงอย่างเดียว ทว่ายังเป็นเครื่องมือในการจับปลาเลี้ยงชีพชาวประมงด้วย กล่าวกันว่าลูกแม่น้ำบางนราไม่มีเรือกooและหาปลาก็เหมือนไม่ใส่เสื้อผ้า

อำเภอตากใบ

วัดชลธาราสিংเห ตั้งอยู่หมู่ ๓ ตำบลเจ๊ะเห ริมฝั่งแม่น้ำตากใบ จากตัวเมืองออกไปตามเส้นทางสาย นราธิวาส-ตากใบ (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๕) ถึงสี่แยกตลาดอำเภอตากใบแล้วเลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ ๑๐๐ เมตร จะถึงปากทางเข้าวัด ท่านพระครูโอภาสพุทธคุณ (พุด) เป็นผู้เริ่มก่อตั้งวัดนี้ขึ้นและต้องไปขอที่ดินจากพระยาگلันตันเพื่อที่จะสร้างวัด เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ สมัยนั้นดินแดนตากใบยังเป็นของรูกุลันตันอยู่

วัดนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีแบ่งแยกดินแดนตากใบ ประเทศสยามกับประเทศมลายู ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษในขณะนั้น (สมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๕๒) โดยฝ่ายไทยได้มีการยกเอาพระพุทธรูปและศิลปในวัดเป็นเครื่องต่อรองการแบ่งปันเขตแดนอังกฤษจึงยอมรับเหตุผล โดยให้น้ำเอาแม่น้ำโกลกตรงบริเวณที่ไหลผ่านเมืองตากใบ (แม่น้ำตากใบ) เป็นเส้นแบ่งเขตแดน วัดนี้จึงรู้จักในอีกนามหนึ่งว่า “วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย”

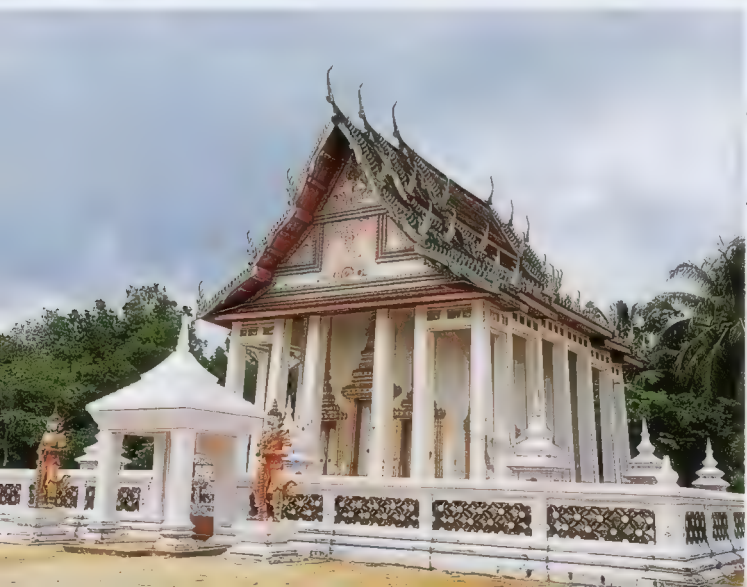
บรรยากาศโดยทั่วไปในวัดชลธาราสিংเห่นั้นเงียบสงบ และมีลานกว้างริมแม่น้ำที่จะมานั่งพักจิตใจได้ ส่วนภายในโบสถ์ซึ่งสร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเขียนโดยพระภิกษุชาวสงขลา เป็นพุทธประวัติที่สอดแทรกภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้นไว้เด่นชัดและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง และเป็นที่ประดิษฐานพระประธานปิดทองทั้งองค์ ทำให้ไม่เห็นลักษณะเดิมที่พระโอษฐ์เป็นสีแดง พระเกศาเป็นสีดำ ประดิษฐานอยู่บนบุษบกทรงสอบสูงประมาณ ๑.๕ เมตร จากลักษณะบุษบกสันนิษฐานว่าเป็นพระมอญ มีวิหารประดิษฐานพระนอน ซึ่งตามผนังประดับด้วยเครื่องถ้วยสังคโลกเก่าแก่

การเดินทาง สามารถนั่งรถโดยสารประจำทางเส้นที่จะไปอำเภอตากใบ มีทั้งรถสองแถว (ค่าโดยสารประมาณ ๒๐ บาท) รถตู้ (ค่าโดยสารประมาณ ๓๐ บาท ขึ้นที่วงเวียนในอำเภอเมือง) และรถบัส ลงที่แยกอำเภอตากใบ และเดินไปอีกประมาณ ๕๐๐ เมตร แต่รถตู้จะเข้าไปส่งถึงวัด

เกาะยาว ตั้งอยู่ไม่ไกลจากวัดชลธาราสিংเห จากสี่แยกตลาดอำเภอตากใบเลยไปยังแม่น้ำตากใบ มีสะพานไม้ชื่อ “สะพานคอย ๑๐๐ ปี” ยาว ๓๔๕ เมตร ทอดข้ามแม่น้ำตากใบไปยังเกาะยาว ซึ่งทางด้านตะวันออกของเกาะจะติดกับทะเล มีหาดทรายละเอียดสีน้ำตาล บรรยากาศสงบเงียบ งดงาม ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ประกอบอาชีพประมงและสวนมะพร้าว

ชายหาดกูบู-บ้านคลองตัน ครอบคลุมตำบลไทรวัน และตำบลศาลาใหม่ ทอดยาวไปจนถึงตำบลเจ๊ะเห มาสุดที่ปากแม่น้ำสุโงโกตก

วัดชลธาราสিংเห

วัดชลธาราสিংเห

ชายแดนไทย ความยาวโดยประมาณ ๒๕ กิโลเมตร การเดินทางใช้เส้นทางหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร จะมีถนนถึงชายหาดระยะทาง ๑ กิโลเมตร เป็นชายหาดที่มีทิวทัศน์สวยงาม หาดทรายขาวสะอาด มีต้นสนขึ้นเป็นระยะๆ รมรื่นและเงียบสงบ

ด่านตาบา (ด่านตากใบ) ตั้งอยู่ที่บ้านตาบา ตำบลเจ๊ะเห อยู่ห่างจากตัวอำเภอตากใบราว ๕ กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข ๔๐๘๔ (อำเภอเมือง-อำเภอตากใบ) เป็นช่องทางการท่องเที่ยวและค้าขายระหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย อีกแห่งหนึ่งนอกจากด่านสุไหงโกลลก

ผู้ที่จะข้ามไปซื้อของที่ร้านค้าปลอดภาษี ด้านศุลกากรเพนกลันกูโป ของประเทศมาเลเซีย สามารถข้ามไปได้เลยแบบเข้าไป-เย็นกลับ แต่หากจะข้ามไปนานกว่านั้น สามารถขอใบผ่านแดน แบบ ๓ เดือน เข้า-ออกครั้งเดียวได้ โดยต้องเตรียมคำร้องจากสำนักงานอำเภอที่ตัวเองมีชื่อในทะเบียนบ้านไปยื่นที่สำนักงานอำเภอตากใบ สอบถาม โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๒๓๙, ๐ ๗๓๕๘ ๑๔๔๔

การข้ามพากสามารถข้ามไปโดยเรือหางยาว หรือแพขนานยนต์ก็ได้ (จะอยู่กับคนละท่า) ออกทุก ๑๕ นาที วิ่งระหว่างเวลา ๐๖.๓๐-๑๗.๑๕ น. ค่าโดยสารคนละ ๗ บาท เท่ากันทุกท่า จักรยานยนต์ ๑๕ บาท รถ ๔ ล้อ ๕๐ บาท รถบัส ๑๐๐ บาท การนำรถยนต์เข้าไปถ้าจะไปไกลกว่าด่านศุลกากรจะต้องทำประกันรถยนต์สำหรับวิ่งในประเทศมาเลเซียก่อน และมีข้อกำหนดว่าต้องเป็นรถที่ติดฟิล์มไม่เกิน

๔๐ เปอร์เซนต์ และมีเข็มขัดนิรภัย เพราะฝั่งมาเลเซียเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยรถยนต์ มีบริษัทรับทำประกันรถยนต์ทั้งฝั่งไทยและฝั่งมาเลย์ ที่ฝั่งไทยทำได้สะดวกเพราะมีหลายบริษัท ค่าประกันประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ บาท ระยะเวลาประกัน มีหลายแบบตั้งแต่ ๙ วัน ถึง ๑ ปี

อำเภอสุโขทัย

ด่านสุโขทัย ด่านด่านกักกันตัวเมืองนราธิวาส คงเพราะเป็นด่านการค้าชายแดนที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด และยังเดินทางข้ามไปมาได้สะดวกทั้งคนไทยและคนมาเลย์ มีการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างประเทศ เปิดตั้งแต่ ๐๕.๐๐-๒๑.๐๐ น. ชาวไทยมักข้ามไปยังฝั่งรันตูบันยัง เพื่อซื้อเครื่องใช้ต่าง ๆ ของกินของเล่น มีร้านค้าปลอดภาษี ส่วนคนมาเลย์จะข้ามมาซื้ออาหาร และผลไม้

ด่านสุโขทัย อยู่ห่างจากสถานีรถไฟสุโขทัย ประมาณ ๑ กิโลเมตร การเดินทางจากตัวเมืองนราธิวาสสามารถเดินทางไปยังอำเภอสุโขทัยได้ ๒ เส้นทาง คือ จากตัวเมืองใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๕ (นราธิวาส-ระแงะ) แล้วแยกซ้ายที่บ้านมะนังตายอไปตามเส้นทางหมายเลข ๔๐๕๖ ผ่านอำเภอสุโขทัย เข้าสู่อำเภอสุโขทัย หรืออาจใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ จากตัวเมืองนราธิวาสไปยังอำเภอดากใบ แล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่เส้นทางหมายเลข ๔๐๕๗ (ดากใบ-สุโขทัย) เป็นระยะทาง ๖๖ กิโลเมตร

จากด่านสุโขทัย สามารถขับรถข้ามสะพานเข้าไปเที่ยวเมืองโกตา บารูของมาเลเซียได้ แต่รถที่จะเข้าไปต้องทำประกันรถยนต์ (รายละเอียดดูที่ด้านตาบา) การขอใบผ่านแดนสอบถาม โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๓๑

ศาลเจ้าแม่โต๊ะโมะ ตั้งอยู่ที่ซอยภูธร ถนนเจริญเขต ในเขตเทศบาลตำบลสุโขทัย เดิมทีเจ้าแม่โต๊ะโมะนี้ประดิษฐานอยู่ที่บ้านโต๊ะโมะ อำเภอสุคริพ ต่อมาชาวบ้านได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่อำเภอสุโขทัย เป็นที่นับถือของชาวสุโขทัย และชาวจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งชาวจีนในประเทศมาเลเซียเป็นอย่างมากทุกๆ ปี จะมีการจัดงานประเพณีประจำปีที่บริเวณศาลเจ้า ตรงกับวันที่ ๒๓ เดือนสามของจีน (ประมาณเดือนเมษายน) ในงานจะมีกิจกรรมมากมาย เช่น มีการจัดขบวนแห่เจ้าแม่ ขบวนสิงโต ขบวนเอ็งกอ ขบวนกลองยาว และยังมีการลุยไฟด้วย ติดต่อบริษัทสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๖๘

ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสุรินทร (ป่าพรุโต๊ะแดง) ป่าพรุโต๊ะแดง ป่าพรุแห่งสุดท้ายของประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ของ ๓ อำเภอ คือ อำเภอดากใบ อำเภอสุโขทัย และอำเภอสุโขทัย มีพื้นที่ประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ ไร่ แต่ส่วนที่สมบูรณ์โดยประมาณมีเพียง ๕๐,๐๐๐ ไร่ เป็นป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์ป่าและพรรณ

ไม้ พื้นที่ป่าพรุมีลำน้ำสำคัญหลายสายไหลผ่าน คือ คลองสุโขงป่าดี แม่น้ำบางนรา และคลองโต๊ะแดง อันเป็นที่มาของชื่อป่า

ภายในศูนย์ฯ ได้จัดให้มีทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เพื่อประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของป่าพรุ เริ่มที่บึงน้ำด้านหลังอาคารศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธรเป็นสะพานไม้ต่อลัดเลาะเข้าไปในป่าพรุ ระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร บางช่วงเป็นสะพานไม้ร้อยลวดสลิง บางช่วงเป็นหอสูงสำหรับมองทิวทัศน์เบื้องล่างที่ข่มไปด้วยไม้หนานาพรรณในป่าพรุ จะมีป้ายชื่อต้นไม้ที่น่าสนใจ และรู้ความรู้อยู่เป็นจุดๆ สำหรับให้ความรู้แก่ผู้เดินชมด้วย เปิดทุกวันเวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม และยังมีห้องจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่คนที่มาเที่ยวชมอีกด้วย

ป่าพรุ หรือ peat swamp forest เกิดขึ้นได้อย่างไร ? คำตอบคือ เกิดจากแอ่งน้ำจืดขังติดต่อกันชั่วนาตาปี และมีการสะสมของชั้นดินอินทรีย์วัตถุ ก็คือซากพืช ซากต้นไม้ ใบไม้ จนย่อยสลายอย่างช้าๆ กลายเป็นดินพีท (peat) หรือดินอินทรีย์ที่มีลักษณะเหนียวบวมเหมือนฟองน้ำมีความหนาแน่นน้อยอุ้มน้ำได้มาก และพบว่ามีการสะสมระหว่างดินพีท กับดินตะกอนทะเล สลับชั้นกัน ๒-๓ ชั้น เนื่องจากน้ำทะเลเคยมีระดับสูงขึ้นจนท่วมป่าพรุ เกิดการสะสมของตะกอนน้ำทะเลถูกขังอยู่ด้านใน พันธุ์ไม้ในป่าพรุตายไปและเกิดป่าชายเลนขึ้นแทนที่ เมื่อระดับน้ำทะเลลดลงและมีฝนตกลงมาสะสมน้ำที่ขังอยู่จึงจืดลง และเกิดป่าพรุขึ้นอีกครั้ง ดินพรุชั้นล่างมีอายุถึง ๖,๐๐๐-๗,๐๐๐ ปี ส่วนดินพรุชั้นบนอยู่ระหว่าง ๗๐๐-๑,๐๐๐ ปี

ระบบนิเวศในป่าพรุนั้นมีหลากหลาย ทุกชีวิตล้วนเกี่ยวพันต่อเนื่องกัน ไม้ยืนต้นจะมีระบบรากแขนงแข็งแรงแผ่ออกไปเกาะเกี่ยวกัน เพื่อจะได้ช่วยพยุงลำต้นของกันและกันให้ทรงตัวอยู่ได้ ฉะนั้นต้นไม้ในป่าพรุจึงอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม หากต้นไม้ล้ม ต้นอื่นจะล้มตามไปด้วย

ป่าพรุโต๊ะแดง

พันธุ์ไม้ที่พบในป่าพรุมีกว่า ๔๐๐ ชนิด บางอย่างนำมารับประทานได้ เช่น หลุมพี ซึ่งเป็นไม้ในตระกูลปาล์ม มีลักษณะต้นและใบคล้ายปาล์ม แต่มีหนามแหลมอยู่ตลอดก้าน ผลมีลักษณะคล้ายระกำ แต่จะเล็กกว่า รสชาติออกเปรี้ยว ชาวบ้านนำมาดองและส่งขายฝั่งมาเลเซีย ซึ่งคนมาเลย์จะนิยมมาก ฤดูเก็บจะอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม ถ้าเป็นช่วงอื่นจะหายากและราคาสูง บางอย่างเป็นพืชพรรณในเขตมาเลเซีย เช่น หมาแดง ซึ่งมีลำต้นสีแดง เป็นปาล์มชนิดที่มีราคา มีผู้นิยมนำไปเพาะเพื่อประดับสวน เพราะความสวยงามของกาบและใบ ลำต้นมีสีแดงดังชื่อ ยังมีพืชอีกหลายชนิดที่น่าสนใจ เช่น ปาหนันช้าง พืชในวงศ์กระดังงาที่มีดอกใหญ่และกล้วยไม้ กับพืชเล็กๆ ซึ่งจะต้องสังเกตดีๆ จึงจะได้เห็น

พันธุ์ปลาที่พบ ได้แก่ ปลาปากยื่น เป็นปลานชนิดใหม่ของโลก พบที่ป่าพรุสิรินธรนี้เท่านั้น ปลาตุกรำพัน ที่มีรูปร่างคล้ายงูซึ่งอาจพัฒนาเป็นปลาเศรษฐกิจที่ใช้เลี้ยงในแหล่งที่มีปัญหาน้ำเปรี้ยวได้ ปลากระเมะ รูปร่างประหลาดมีหัวแบนๆ กว้างๆ และลำตัวค่อยๆ ยาวเรียวไปจนถึงหาง มีเงี่ยงพิษอยู่ที่ครีบหลัง ปลาเหล่านี้จะอาศัยป่าพรุเป็นพื้นที่หลบภัยและวางไข่ก่อนที่จะแพร่ลูกหลานออกไปให้ชาวบ้านได้อาศัยเป็นเครื่องยังชีพ

นกที่นี่มีหลายชนิด แต่ที่เด่นๆ ได้แก่ นกกางเขนดงหางแดง มีมากในเกาะสมัตรา เกาะบอร์เนียว และมาเลเซีย ในประเทศไทยพบครั้งแรกที่นี่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ นกจับแมลงสีฟ้ามาเลเซีย ซึ่งในประเทศไทยจะพบที่ป่าพรุสิรินธรเพียงแห่งเดียวเท่านั้น และปัจจุบันนกทั้งสองชนิดอยู่ในภาวะล่อแหลมต่อการสูญพันธุ์

ความน่าสนใจของป่าพรุไม่ใช่เพียงแต่ พรรณไม้แปลกๆ สัตว์ป่าหายาก แต่คนที่นี่เที่ยวโดยเฉพาะเด็กๆจะได้ประสบการณ์ชีวิตกลับไปมากมาย จากธรรมชาติรอบตัวบางทีหากเดินชมธรรมชาติเงียบๆ อาจจะได้พบสัตว์ป่ากำลังหาอาหารอยู่ก็เป็นได้ เส้นทางนี้ นำเราเข้าไปหาธรรมชาติอย่างใกล้ชิดแต่ก็ไม่ได้นำเราเข้าไปล่วงเกินธรรมชาติมากนัก

หากนำคู่มือดูนก สมุดบันทึก ดินสอสี กล้องส่องตา กล้องถ่ายรูป และยาทากันยุงไปด้วย อาจจะได้พบเพลินจนใช้เวลาในนี้ได้ทั้งวัน อากาศสดชื่นเย็นสบายในป่าพรุก็ยังทำให้คนที่เข้าไปเยือนรู้สึกสดชื่นประทับใจ แต่ช่วงเวลาที่มาท่องเที่ยวได้สะดวกคือ กุมภาพันธ์-เมษายน เพราะฝนจะตกน้อยที่สุด เนื่องจากป่าพรุมีภูมิอากาศแบบคาบสมุทรมันนั้นจึงมีฝนตกชุกตลอดปี

สิ่งที่ต้องให้ความระมัดระวังก็คือ ยุงดำ สัตว์กินเลือด พาหะนำโรคเท้าช้าง ซึ่งจะมียู่ชุกชุมและออกหาอาหารในช่วงเวลาค่ำ และไฟป่า ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการสูบบุหรี่ โดยเผลอทิ้งก้นบุหรี่ลงไป

เมื่อป่าพรุเกิดไฟป่าแล้วจะดับยากมากกว่าป่าชนิดอื่น เนื่องจากเชื้อเพลิงไม่ได้มีแค่ต้นไม้ในป่า แต่รวมไปถึงซากไม้ และต้นไม้ที่ทับถมกันในชั้นดินพรุ จึงเป็นไฟที่ลุกลามลงไปได้ดิน ทำให้การควบคุมหรือดับไฟลำบาก ไฟจะคุกรุ่นกินเวลานับเดือนๆ ต้องรอจนกว่าจะมีฝนตกชุก น้ำท่วมผิวดินไฟจึงจะดับสนิท

การเดินทาง หากเดินทางโดยรถไฟจากกรุงเทพฯ จะค่อนข้างสะดวกกว่า เพราะสถานีปลายทางอยู่ที่อำเภอสุโขทัย โขงโกลก หากมิได้นำรถมาเองสามารถใช้บริการรถรับจ้างจากตัวเมืองสุโขทัย โขงโกลกได้โดยสะดวก

ทางรถยนต์จากอำเภอตากใบใช้เส้นทางตากใบ - สุโขทัย โขงโกลก (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๗) ประมาณ ๕ กิโลเมตร จะมีทางแยกเล็กๆ เข้าสู่ถนนชนวนันท์ เข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยว

ซ้ายไปอีก ๒ กิโลเมตร มีป้ายบอกทางเข้าสู่ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธรเป็นระยะ สอบถามรายละเอียดที่ ตู้ ปณ. ๓๗ อำเภอสุโขทัย โขงโกลก โทร. ๙๖๑๒๐

อำเภอสุโขทัย

น้ำตกฉัตรวาริน อยู่ที่ตำบลโตะเต็ง ไม่ไกลจากตัวเมือง ไปตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๖ ถึง โรงพยาบาลสุโขทัย แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนอีก ๖ กิโลเมตร ทางเข้าลาดยางตลอด อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบูโด-สุโขทัย เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีน้ำตลอดทั้งปี สภาพแวดล้อมร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด

มีตำนานพื้นบ้านเล่าสืบต่อกันมาว่า ที่น้ำตกแห่งนี้ในครั้งโบราณ วันดีคืนดีมักได้ยินดนตรีมะโย่งแว่วดังมาจากน้ำตกเสมอๆ เมื่อชาวบ้านพากันไปดูมาก ๆ ก็ไม่พบเห็นสิ่งใดเลย กระทั่งผู้เฒ่าคนหนึ่งชื่อ “โตะเต็ง” แอบขึ้นไปดูขณะที่มีเสียงดนตรีก็เห็นภาพชายหญิงคู่หนึ่งออกมารำร่ายทำนองมะโย่ง โดยมีร่มขนาดใหญ่หรือฉัตรกางอยู่ แล้วก็หายวับไป จากเรื่องที่พบเห็นนี้ ชาวบ้านจึงนำมาตั้งเป็นภาษาท้องถิ่นว่า “โอปายง” หรือน้ำตกฉัตร แปลว่าน้ำตกกางร่ม ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๑ อำเภอได้ทำการปรับปรุงให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวขึ้น จึงตั้งชื่อน้ำตกแห่งนี้เป็นการจากความหมายเดิมว่า “น้ำตกฉัตรวาริน”

พันธุ์ไม้เด่นของที่นี่คือ ปาล์มบังสุรย์ ซึ่งเป็นไม้หายากพบในบริเวณป่าลึกที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑,๘๐๐ เมตร มีถิ่นกำเนิดในประเทศมาเลเซีย ลักษณะเป็นไม้ลำต้นเดี่ยวๆ แต่แตกก้านออกเป็นกอใหญ่ สูงท่วมหัว สามารถสูงได้ถึง ๓ เมตร ใบแผ่กว้างทรงสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด มีเส้นใบเรียงกันเป็นระเบียบสวยงาม ได้รับการยกย่องจากทั่วโลกว่าเป็นปาล์มที่สวยงามที่สุด ซึ่งจะพบในป่าแถบนี้เท่านั้น ชื่อ “ปาล์มบังสุรย์” ตั้งโดยศาสตราจารย์ประชิด

วามานนท์ ที่ปรึกษาโครงการสวนพระองค์ เมื่อครั้งท่านเดินทางมาสำรวจพื้นที่แถบนี้ ได้พบปาล์มชนิดนี้ปลูกอยู่ในหมู่บ้านมุสลิม ศาตราจารย์ประชิดเห็นว่าใบของปาล์มชนิดนี้มีลักษณะคล้าย “บังสุรย์” เครื่องสูงที่ใช้บังแดดในพิธีแห่จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปาล์มดังกล่าว ส่วนภาษาท้องถิ่นเรียกว่า บูกะอีแป แปลว่าตะขาบภูเขา น่าจะมาจากส่วนข้อดอกที่คล้ายตัวตะขาบ

สวนรวมพรรณไม้ป่า ๖๐ พรรษา มหาราชินี จังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่บริเวณที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ ๓ ตำบลสุไหงปาดี อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๐๐ ไร่ เป็นสวนที่ทำการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์ไม้ป่ามาปลูกเป็นหมวดหมู่ตามวงศ์ (Family) ตามสกุล (Genus) โดยคำนึงถึงความเหมาะสมทางนิเวศวิทยาเป็นหลัก

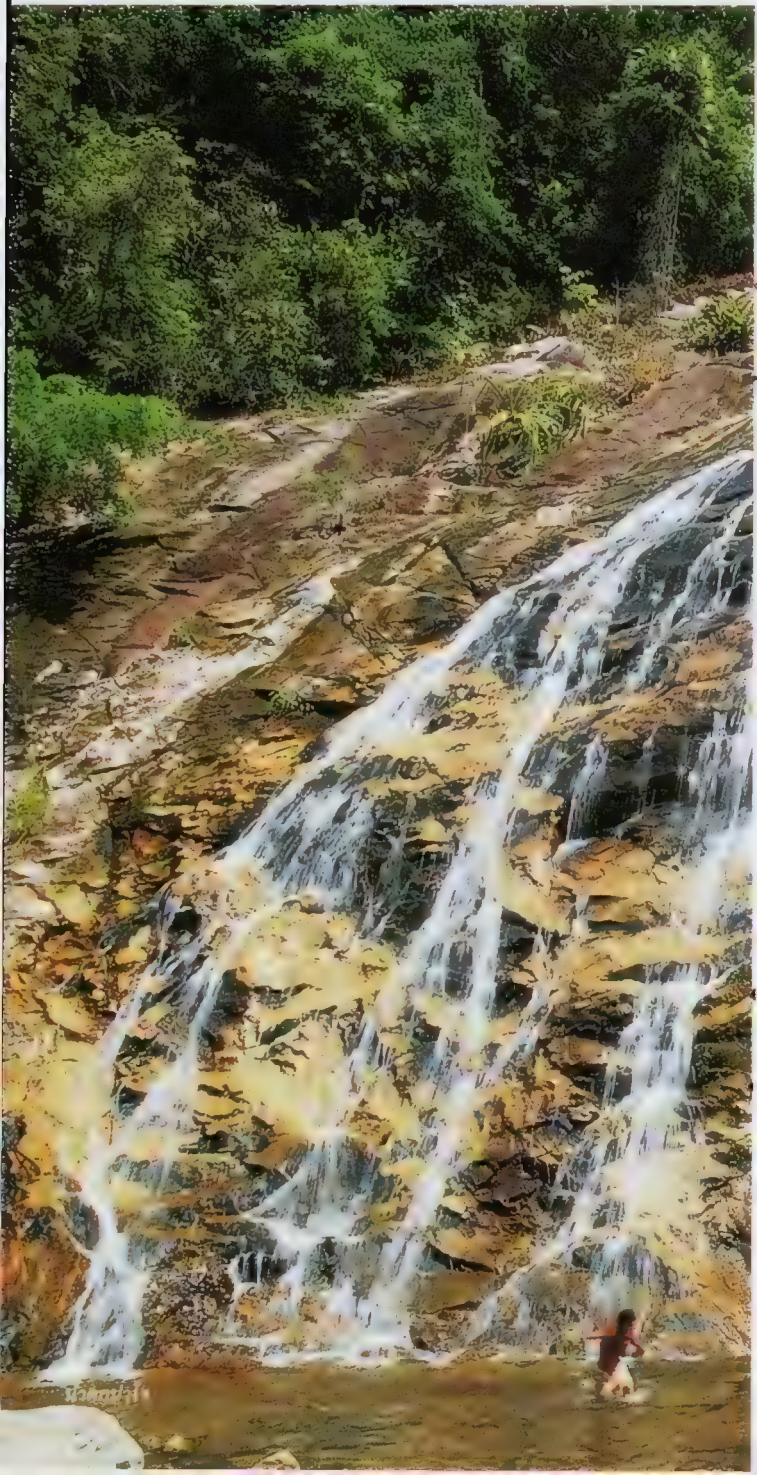
ปัจจุบันมีพันธุ์ไม้มากกว่า ๗๐๐ ชนิด หลายชนิดเป็นไม้ที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจ บางชนิดเป็นพืชสมุนไพร บางชนิดเป็นไม้ที่หาได้ยากและบางชนิดเป็นไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ดังนั้น สวนฯ จึงเป็นศูนย์รวมของพันธุ์ไม้ป่าภาคใต้ที่น่าสนใจเหมาะแก่การ ศึกษาหาความรู้ และพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ยังสามารถหาความเพลิดเพลินจากกิจกรรมวาดรูปถ่ายภาพพันธุ์ไม้หรือสนุก ตื่นเต้นกับการสาธิตการป็นเก็บตัวอย่างพันธุ์ไม้ได้อีกด้วย

การเดินทาง จากตัวเมืองนราธิวาส ใช้ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๔๐๕๖ ไปยังอำเภอสุไหงปาดี ระยะทางประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ถึงทางแยกบ้านเจาะวาเลี้ยวซ้ายระยะทาง ๘ กิโลเมตร การเที่ยวสวนฯ สามารถเที่ยวได้ตลอดปี สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๒๑ สำนักงานป่าไม้เขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐ โทร. ๐ ๗๓๓๓ ๖๒๙๐-๓ ต่อ ๔๑๒๘, ๔๑๒๙

อำเภอบาเจาะ

อุทยานแห่งชาติบูโด - สุไหงปาดี สมัยก่อนเทือกเขาบูโด-สุไหงปาดี เป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาสันกาลาคีรีที่แบ่งเขตแดนไทย-มาเลเซีย เคยเป็นที่ซ่อนสมุขของผู้ก่อการร้าย จึงไม่ค่อยมีผู้ใดเข้ามาสัมผัสความมหัศจรรย์ของผืนป่าดงดิบแห่งนี้ เมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ กรมป่าไม้จึงจัดตั้งวนอุทยานน้ำตกปาโจ และกลายมาเป็นอุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๒๙๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของนราธิวาส ยะลา และปัตตานี

เทือกเขาบูโดนี้จัดเป็นส่วนหนึ่งของป่าดิบร้อนแบบอินโด-มาลายัน ป่าดิบชื้นเขตร้อนซึ่งมีความชื้นสูงเพราะมีน้ำฝนตกตลอดปี และเป็นป่าที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุด เมื่อเทียบกับป่าประเภทอื่นในพื้นที่เท่าๆกัน

พันธุ์ไม้เด่นของที่นี่คือ “ใบไม้สีทอง” หรือ “ย่านดาโอ๊ะ” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ พันธุ์ไม้ชนิดนี้ถูกค้นพบเป็นครั้งแรกในโลกที่นี่ ใบไม้สีทองเป็นไม้เลื้อย มีลักษณะใบคล้ายใบชงโคหรือใบเสี้ยว แต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก บางใบใหญ่กว่าฝ่ามือเสียอีก มีขอบหยักเว้าเข้าทั้งที่โคนใบ และปลายใบ ลักษณะคล้ายวงรีสองอันอยู่ติดกัน ทุกส่วนของใบจะปกคลุมด้วยขนกำมะหยี่เนียนนุ่ม มีสีทองหรือสีทองแดงเหลือบ รุ่งเป็นประกายงดงามยามต้องแสงอาทิตย์ สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล หากขึ้นในที่ที่มีความชื้นสูงลักษณะของใบจะยิ่งนุ่มหนาตามไปด้วย เมื่อใบใหญ่เต็มที่ จึงเริ่มเปลี่ยนเป็นสีบรอนซ์เงิน หรือเขียวในที่สุด ซ่อดอกสีขาวของย่านดาโอ๊ะก็เตะตาไม่แพ้กัน ไกลๆ สำนักงานอุทยานฯ ก็มีอยู่ต้นหนึ่งให้ชื่นชม และยังมีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ หายาก มีราคาแพง และกำลังจะสูญพันธุ์ คือ “หวายตะค้าทอง”

สัตว์ป่าหายากที่เคยพบในบริเวณนี้คือ แรด ชะนีมือดำ สมเสร็จ เลียงผา และที่สำคัญ คือ ค่างแว่นถิ่นใต้ มีถิ่นอาศัยอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทางตอนใต้ของพม่า ภาคใต้ของประเทศไทย ไปจนถึงมาเลเซียและหมู่เกาะใกล้เคียง มักอาศัยอยู่ตามภูเขาสูงชันและป่าดงดิบ อยู่รวมกันเป็นฝูงประมาณ ๓๐-๔๐ ตัว มีตัวผู้ที่แข็งแรงที่สุดเป็นจ่าฝูง ปกตินิสัยขี้อาย กลัวคน ไม่ก้าวร้าวดังเช่นลิง (นอกจากค่างแว่นถิ่นใต้แล้ว ในประเทศไทยยังพบค่างอีกสามชนิด ได้แก่ ค่างดำ ค่างหกอ และค่างแว่นถิ่นเหนือ ในปัจจุบันค่างทั้งสี่ชนิดถูกจัดให้เป็นสัตว์เสี่ยงลูกด้วยนมที่มีสถานภาพถูกคุกคาม)

ในอุทยานฯ มีน้ำตกอยู่หลายแห่ง เช่น น้ำตกภูแว น้ำตกปาโจ และน้ำตกปากอ แต่ที่รู้จักกันทั่วไป นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้สะดวก คือ “น้ำตกปาโจ” เป็นน้ำตกที่มีลักษณะเป็นหน้าผาสูงกว้าง คำว่า “ปาโจ” เป็นภาษามลายูท้องถิ่นมีความหมายว่า “น้ำตก” ที่น้ำตกปาโจนี้มีทางขึ้นไปสู่ต้นน้ำเป็นชั้น ๆ รวม ๙ ชั้น นับว่าเป็นน้ำตกที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดและสวยงามแห่งหนึ่งของภาคใต้ แต่เนื่องจากสภาพป่าโดยรอบไม่สมบูรณ์นัก ในหน้าแล้งน้ำจึงค่อนข้างน้อย

นอกจากน้ำตกยังมีสถานที่ที่น่าสนใจอื่นๆ ได้แก่ ศาลาธารทัศน์ ซึ่งเคยเป็นพลับพลาที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จประพาสจังหวัดนราธิวาส และยังมีก้อนหินสลักพระปรมาภิไธยตั้งอยู่ในบริเวณน้ำตกปาโจด้วย

การเดินทาง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดนราธิวาส ๒๖ กิโลเมตร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๒ ไปยังอำเภอบาเจาะถึงบริเวณสี่แยกเข้าตัวอำเภอก็ให้เลี้ยวเข้าไปตามถนนอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานฯ

มัสยิด ๓๐๐ ปี (มัสยิดวาดีอัลฮูเซ็น หรือ มัสยิดตะโลมะเนาะ) บ้านตะโลมะเนาะ ตำบลลูโบะสาวอ ห่างจากจังหวัดนราธิวาสเป็นระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๔๒ แล้วแยกที่บ้านบือราแง

มัสยิด ๓๐๐ ปี

นายวันสุเช็น อัส-ชานาวี ผู้อพยพมาจากบ้านสะนอยานยา จังหวัดปัตตานี เป็นผู้สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๑๖๗ เริ่มแรกสร้างหลังคามุงใบลาน ต่อมาเปลี่ยนเป็นกระเบื้องดินเผา ลักษณะของมัสยิดมีความแตกต่างจากมัสยิดทั่วไป คือเป็นอาคาร ๒ หลังติดต่อกัน สร้างด้วยไม้ตะเคียนทั้งหลัง ลักษณะการสร้างจะใช้ไม้สลักแทนตะปู รูปทรงของอาคารเป็นแบบไทยพื้นเมืองประยุกต์เข้ากับศิลปะจีน และมลายู ออกแบบได้ลงตัว ส่วนเด่นที่สุดของอาคาร คือ เหนือหลังคาจะมีฐานมารองรับจั่วบนหลังคาอยู่ชั้นหนึ่ง ส่วนหออาซานซึ่งมีลักษณะเป็นกังหันจีน ก็ตั้งอยู่บนหลังคาส่วนหลัง ฝาเรือนใช้ไม้ทั้งแผ่นแล้วเจาะหน้าต่าง ส่วนช่องลมแกะเป็นลวดลาย ใบไม้ ดอกไม้สลักสวยงาม

ปัจจุบันมัสยิดนี้ยังใช้เป็นสถานประกอบศาสนกิจของชาวมุสลิม หากต้องการเข้าชมภายในต้องได้รับอนุญาตจากโต๊ะอิหม่ามประจำหมู่บ้าน โดยทั่วไปเข้าชมได้บริเวณภายนอกเท่านั้น นอกจากนั้นหมู่บ้านตะโลมาเนาะในอดีตยังเป็นแหล่งผลิตคัมภีร์อัลกุรอาน ที่เขียนด้วยมือ

ด้านข้างมัสยิดมีสุสานชาวมุสลิม ถ้าเป็นของผู้ชายหินที่ประดับอยู่บนหลุมฝังศพจะมีลักษณะกลม ถ้าเป็นของผู้หญิงจะเป็นหินเพียงซีกเดียว

หลวงพ่อด่างวัดเชิงเขา ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔ บ้านเชิงเขา ตำบลปะลุ
กาสามะ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางจังหวัดปัตตานีประมาณ
๑๓ กิโลเมตร มีทางแยกจากถนนเพชรเกษม (ทางหลวงหมายเลข
๔๒) เลี้ยวซ้ายที่บ้านต้นไทรระยะทาง ๕.๕ กิโลเมตร หลวงพ่อด่าง
อดีตเจ้าอาวาสและเกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดนราธิวาส มรณภาพ
เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๒ รวมอายุได้ ๙๐ ปี ภายหลังจากที่ท่าน
ได้มรณภาพไปแล้ว ศพของท่านยังไม่เน่าเปื่อย ประชาชนจึงได้เกิด
ความศรัทธาและนำศพของท่านไปบรรจุไว้ในโลงแก้ว เพื่อให้เป็นที่
สักการะบูชาของชาวบ้านและพุทธศาสนิกชนทั่วไป

อำเภอแว้ง

น้ำตกสิรินธร ลักษณะโดยทั่วไปไม่ใช่ น้ำที่ตกมาจากผาสูง หาก
แต่เป็นลักษณะธารที่ค่อยๆลาดไหลมาจากแนวป่าสูง มีแอ่งน้ำลานหิน
นั่งพักผ่อนได้ ธารน้ำตกจะไหลไปรวมที่คลองอัยกาติง มักจะมีคนท่อง
ถิ่นเข้ามาเที่ยว สิ่งที่ควรชมนอกเหนือจากน้ำตก ก็คือ โครงการ
สำรวจและรวบรวมพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับป่าภาคใต้ ในสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีการรวบรวมไว้กว่า ๒๐๐
ชนิด โดยจัดปลูกพรรณไม้ต่างๆ ไว้เป็นหมวดหมู่ ตามสภาพ
ธรรมชาติ และมีป้ายบอกชื่อ รวมทั้งประโยชน์ใช้สอยติดไว้ให้ศึกษา
มีความน่าสนใจทั้งในแง่พฤกษศาสตร์พื้นบ้าน และการนำมาเพาะ
เลี้ยงขยายพันธุ์ เพื่อพัฒนาเป็นไม้ประดับและพืชเศรษฐกิจ ผู้สนใจ
เข้าชมได้ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๐๐ น.

การเดินทาง อยู่ห่างจากอำเภอแว้งไปตามทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๔๐๕๗ ประมาณ ๗ กิโลเมตร จากนั้นแยกเข้าไปตามถนน
เพื่อความมั่นคงอีกประมาณ ๘ กิโลเมตร จากปากทางเข้าไปอีก
ประมาณ ๓๐๐ เมตร

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา-บาลา เป็นพื้นที่อนุรักษ์แห่งใหม่
ของประเทศไทย ได้รับการประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ.
๒๕๓๙ อันเป็นแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย มีพื้นที่ประมาณ ๒๗๐,
๗๒๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทิวเขาสันกาลาคีรี ป่าฮาลาและป่าบาลา
เป็นผืนป่าดงดิบที่ไม่ต่อเนื่องกัน แต่ได้รับการประกาศเป็นเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่าเดียวกัน คือ ป่าฮาลา ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา
และ อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส แต่ส่วนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไป
ศึกษาธรรมชาติได้ จะเป็นป่าบาลาเท่านั้น ป่าบาลามีพื้นที่ครอบคลุม
อำเภอแว้ง และอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส

มีการตัดถนนสายความมั่นคง (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๒) ไป
ตามเทือกเขาสันกาลาคีรี ทำให้การเข้าถึงพื้นที่ป่าง่ายขึ้น เริ่มจาก
บ้านบูเกะตา อำเภอแว้ง ตัดผ่านป่าบาลาและไปสิ้นสุดที่ บ้านภูเข
ทองในอำเภอสุคีริน รวมระยะทาง ๑๘ กิโลเมตร สองข้างทางมีสภาพ
เป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย สำหรับการศึกษ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา-บาลา

ธรรมชาติที่นี่เพียงขับรถไปตามถนนสายความมั่นคงก็จะได้ชมสิ่งพิเศษมากมาย เริ่มจากที่ทำการเขตฯ เป็นต้นไป

ห่างจากสำนักงานมาประมาณ ๕ กิโลเมตร จะมีจุดชมสัตว์บริเวณนี้จะมีต้นไทรขึ้นอยู่มาก และสัตว์มักจะมาหากินลูกไทรเป็นอาหาร ตรงเข้ามาอีกประมาณ ๑๐ กิโลเมตร จะพบที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์ภูเขาทองซึ่งเป็นหน่วยย่อยของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายดังกล่าว จะเป็นทำเลที่สามารถเห็นทะเลหมอกอีกจุดหนึ่ง จากจุดนี้เดินเข้าไปประมาณ ๑๐๐ เมตร จะพบ ต้นสมพง(กระพง)ยักษ์ ขนาดเส้นรอบวง ๒๕ เมตร ความสูงของพุ่มพอง (ส่วนที่อยู่โคนต้นไม้เป็นปีกแผ่ออกไปรอบๆ ส่วนใหญ่มักจะเป็นไม้ใหญ่ที่อยู่ริมน้ำ เพราะจะช่วยในการพยุงบ่าต้นไม้) สูงประมาณ ๔ เมตร ต้นสมพงเป็นไม้ที่ชอบขึ้นตามริมน้ำ เป็นไม้เนื้ออ่อนใช้ทำไม้จิ้มฟันหรือไม้ขีด

สองข้างทางจะได้เห็นพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ไม่อาจหาชมได้ง่าย ๆ จากที่อื่นในเมืองไทย เช่น ต้นยวน ไม้ยืนต้นในวงศ์ถั่วที่สวยเด่นสะดุดตา เห็นได้แต่ไกลจากถนน ด้วยผิวเปลือกที่ขาวนวล และรูปร่างที่สูงชะลูด สามารถสูงได้ถึง ๖๕-๗๐ เมตร ถือว่ามีความสูงเป็นอันดับสามของโลก รองจากต้นเรดวูด และยูคาลิปตัส มักถูกตัดไปทำเฟอร์นิเจอร์ ต้นस्या ไม้ในวงศ์ยางซึ่งเป็นไม้เด่นของป่าฮาลา-บาลา จากจุดชมวิวจะเห็นเรือนยอดของต้นस्याขึ้นเบียดเสียดกัน ถ้าชุ่มสังเกตดี ๆ อาจจะได้พบนกเงือก เพราะต้นस्याนี้เองที่เป็นแหล่งทำรังสำคัญของนกเงือก รวมทั้งต้นห้วยร้อยรูหนาม เป็นหนึ่งในบรรดาพืชที่พบ

ยังมีสัตว์ป่าที่ทำให้ป่าแห่งนี้มีความสมดุลทางระบบนิเวศน์ได้ สัตว์ที่อาศัยอยู่ที่นี้หลายชนิดเป็นสัตว์ที่หายากในไทย เช่น ชะนีดำใหญ่ หรือ เขียมมั่ง มีสีดำตลอดตัว และมีขนาดใหญ่กว่าชะนีธรรมดาเกือบเท่าตัว ชะนีมือดำ ซึ่งปกติจะพบเฉพาะในป่าบนเกาะสุมาตรา บอร์เนียว และป่าบริเวณทางเหนือของมาเลเซียถึงทางใต้ของไทยเท่านั้น บางครั้งอาจจะโชคดีได้พบเจ้าสองตัวนี้เกาะอยู่บนยอดกิ่งไม้ นอกจากนั้นยังมี กบทูต ซึ่งเป็นกบขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ความยาวจากปลายปากถึงกัน ประมาณ ๑ ฟุต น้ำหนักกว่า ๕ กิโลกรัม มีถิ่นอาศัยอยู่บริเวณป่าต้นน้ำบนภูเขาสูง และจากการสำรวจพบสัตว์ป่าสงวน ๔ ชนิด คือ เลียงผา หมีเสีจ แมวลายหินอ่อน และ กระซู่

นกเงือกซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ของป่า และเป็นนกหายากชนิดหนึ่ง แต่ในป่านี้พบถึง ๙ ใน ๑๒ ชนิดของนกเงือกที่พบในไทย ได้แก่ นกเงือกปากย่น นกเงือกขนหิน (เป็นนกเงือกชนิดเดียวที่มีโหนกแข็งทึบ ชาวบ้านในอินโดนีเซียจึงล่านกขนหินเพื่อเอาโหนกไปแกะสลักอย่างางช้าง) นกแก๊ก นกกก นกเงือกหัวงอก นกเงือกปากดำ นกเงือกหัวแรด นกเงือกดำ นกเงือกกรามช้าง

ฤดูกาลที่เหมาะสมแก่การไปศึกษาธรรมชาติที่นี่คือตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนกันยายน ซึ่งจะมีฝนตกลงมาไม่มากเกินไปนัก

ผู้ที่มีความประสงค์เข้าพื้นที่เพื่อศึกษาธรรมชาติ ต้องทำหนังสือแจ้งความประสงค์มาล่วงหน้าให้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ตู้ ปณ. ๓ อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส ๙๖๑๖๐ หรือฝ่ายกิจการเขตรักษาพันธุ์ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรุงเทพฯ โทร ๐ ๒๕๖๒ ๐๗๖๐ www.dnp.go.th

ด้วยพื้นที่เขตรักษาพันธุ์เป็นพื้นที่เปราะบาง จึงไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าไปพักแรม

การเดินทาง สามารถเหมารถสองแถวได้ที่ตลาดอำเภอเวียง หรือสถานีรถไฟสุโขทัย หรือขับรถไปตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๗ มุ่งหน้าไปยังอำเภอเวียง จนถึงบ้านบุเกะตา จะมีป้ายบอกทางให้ขับต่อไปทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา

เทศกาลงานประเพณี

เทศกาลอาหารจานเด็ด เป็นงานรวบรวมอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส กิจกรรมในงานประกอบด้วย การสาธิตการทำอาหาร การแสดงทางวัฒนธรรม และร้านจำหน่ายอาหารและผลิตภัณฑ์พื้นเมือง จัดขึ้นในช่วงปลายเดือนสิงหาคม-ต้นเดือนกันยายน ของทุกปี

งานประชันเสียงนกเขาชวา

๒ เมฆา รวมใจน้อมเกล้า จัดขึ้นเพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดี และเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตลอดจนเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมการท่องเที่ยว กิจกรรมในงานประกอบด้วย การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน การแข่งขันวิ่ง จักรยานเสือภูเขา และกอล์ฟ จัดขึ้นระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน ของทุกปี

งานของดีเมืองนรา เป็นงานที่รวบรวมสิ่งที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดนราธิวาส เช่น งานแสดงผลผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพพิเศษ งานวันกระจุต งานประชันเสียงนกเขาชวา งานวันลองกอง และงานแข่งเรือกอลและ เรือยาว และเรือยอกองชิงถ้วยพระราชทาน กำหนดจัดงานระหว่างวันที่ ๒๑-๒๕ กันยายนของทุกปี

งานสมโภชเจ้าแม่โต๊ะโมะ เป็นเทศกาลสำคัญของอำเภอสู่ไหงโกลก ประกอบด้วยขบวนแห่เจ้าแม่ รถบุปผชาติ ขบวนเชิดสิงโตและมังกร การเข้าทรงแสดงอภินิหาร กำหนดจัดงานประมาณวันที่ ๒๓ เดือน ๓ ของจีนประจำปี สำหรับภาคหมรสพมีการแสดงอุปรากรจีน (จิว) และการออกร้านจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ลองกอง เป็นผลไม้ที่ขึ้นชื่อที่สุดของจังหวัดนราธิวาส พันธุ์ที่มีชื่อ คือ ลองกองบ้านซีโป อำเภอระแงะ เป็นพันธุ์ไม้ชนิดเดียวกับลางสาด มีเปลือกหนาและไม่มียางเหมือนลางสาด มีเนื้อน้อยกว่า แต่มีรสหวานกว่า อีกพันธุ์หนึ่งที่รสชาติดี คือ ลองกองตันหยงมัส ซึ่งเป็นลองกองซีโปที่นำมาปลูกที่บ้านตันหยงมัส ลองกองจะออกผลประมาณกลางเดือนสิงหาคม-กันยายน ผู้ที่สนใจเยี่ยมชมสวนลองกองพร้อมวิทยากรบรรยาย และหาซื้อลองกองกลับบ้าน สนใจสอบถามรายละเอียดได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอระแงะ โทร. ๐ ๗๓๖๗ ๑๒๙๐ และสำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๐๗๙

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์จากกระจูดและใบปาหนัน เรือกอลและจำลอง และผลิตภัณฑ์เซรามิก

ผ้าบาติก คำว่า บาติก เป็นภาษาชวา ใช้เรียกผ้าย้อมสีชนิดหนึ่งที่รวมเอาศิลปะทางด้านฝีมือ และเทคนิคการย้อมสีเข้าด้วยกัน จากหลักฐานทางโบราณคดีพบว่าการทำผ้าบาติกมาใช้นับมาประมาณ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว

การทำผ้าเป็นศิลปหัตถกรรมที่น่าสนใจ หลักการทำผ้าบาติกอาศัยเทคนิคง่าย ๆ คือ “การวันสีด้วยเทียน” โดยใช้ “วันดิง” เป็นเครื่องมือที่จุ่มเทียนไขเหลวเพื่อวาดลวดลายลงบนผืนผ้าก่อนลงสีในส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีที่ย้อม เมื่อนำไปย้อมสี สีก็จะติดเฉพาะส่วนที่ไม่ลงเทียนไว้และจะติดเข้มไปตามรอยแตกของเทียนเกิดลวดลายสวยงามแปลกตาอันเป็นสัญลักษณ์ของผ้า

ลองกอง

ปัจจุบันการทำฝัานิยมใช้วิธีพิมพ์ลายฝ้ามามากกว่าวิธีเขียนลายด้วยมือเพราะเร็วและสะดวกกว่า ฝ้าบาติกนั้นนอกจากส่งขายตามเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ ในไทยแล้ว ยังส่งออกไปขายในมาเลเซียด้วย ปลาทุเรเค็ม เป็นปลาเค็มแห้งที่มีเนื้อนุ่ม รสชาติอร่อยที่สุด และแพงที่สุดในประเทศไทย ได้รับการยกย่อง และความนิยมจากนักชิมทั่วไป ผลิตที่ ตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ

สะตอหรือลูกตอ เป็นผลิตผลจากพืชเศรษฐกิจของภาคใต้มีลักษณะเป็นฝักแต่ละฝักจะมีเมล็ดอยู่ถี่เรียงกันยาวไปตามฝัก กลุ่มของเมล็ดฉุนและอมหวาน เป็นที่นิยมของผู้บริโภค สามารถนำไปประกอบอาหารได้หลายอย่าง เช่น แกงกะทิ ต้มกะทิ ผัดเผ็ด ผัดจืด (ใส่กะปินิดหน่อย) นอกจากนี้ยังใช้ต้ม เผาหรือรับประทานดิบ ๆ กับน้ำพริก, แกงเผ็ด ทุกชนิด และขนมจีน ส่วนสะตอต้องเปรี้ยวสามารถเก็บรักษาไว้ได้เป็นแรมปี

อาหารพื้นเมือง

ไก่ขอมและ ก็คือไก่ปิ้งที่นำมาใส่เครื่องปรุงประกอบด้วยแกงซึ่งมีพริกแห้ง ขิง ขมิ้น หัวหอม กระเทียม กะทิ ปรุงรสด้วยเกลือ น้ำตาล ส้มแขก หรือส้มมะขามเปียก เป็นอาหารที่จัดว่าเป็นอาหารจานพิเศษ เป็นอาหารพื้นเมืองที่มีความอร่อย นิยมใช้ต้อนรับแขกมาเยือน หรืองานเลี้ยงต่าง ๆ

ถั่วงอก ดอกดาหลา ใบจันทร์หอม ถั่วฝักยาว แตงกวา ยอดมะม่วง หิมพานต์ เป็นต้น

การสานเสื่อกระจูดบ้านทอน

ข้าวยาใบพั่นสมอ หรือเรียกกันว่า ข้าวย่านราธิวาส เป็นอาหารอย่างหนึ่งของชาวนราธิวาส นิยมหุงด้วยข้าวเก่าค้างปี เพราะหุงแล้วข้าวจะแห้งและร่วนดี สำหรับเครื่องปรุงประกอบด้วย น้ำบูดูสด มะพร้าวคั่ว ปลาย่างฉีกฝอย พริกไทยป่น มะม่วงหรือมะขาม ผักต่าง ๆ เช่น ตะไคร้ ดอกดาหลา ถั้วผักยาว ถั้วงอก ยอดดาเปิด ลูกโตเบา (กระถิน) ยอดหมักแพ ยอดแหร (มะม่วงหิมพานต์) ยอดราม เป็นต้น ผักทุกชนิดจะหั่นฝอย

บูดู เป็นอาหารคาว มี ๒ ชนิด คือบูดูแบบเค็ม สำหรับปรุงแล้วใช้ผัดสดจิ้มรับประทานกับข้าวสวย และบูดูแบบหวาน ที่เรียกว่า “น้ำเคย” ใช้สำหรับคลุกกับยาปักซี่ได้ บูดูทั้ง ๒ ชนิดนี้ ได้จากการหมักปลา

โรยาะ เป็นอาหารพื้นเมืองประเภทอาหารคาวที่ปรุงจากผักและผลไม้สดมีน้ำแกงราด เป็นที่นิยมของชาวไทยมุสลิม รับประทานเป็นอาหารว่าง หรือบางทีก็รับประทานกับข้าว

ละแซ หรือ ละซอ เป็นอาหารคาวซึ่งมีเส้นแบนยาวเป็นแถบ ๆ กว้างประมาณ ๑ เซนติเมตร คล้ายเส้นก๋วยเตี๋ยว ราดด้วยน้ำแกงและผสมผักใช้รับประทานเหมือนขนมจีน ลักษณะของน้ำแกงเป็นน้ำขุ่น ๆ สีขาวนวล ผักที่นิยมใช้รับประทาน คู่กับละแซ คือ หัวปลี ถั้วงอก ดอกดาหลา ใบจันทร์หอม ถั้วผักยาว แตงกวา ยอดมะม่วงหิมพานต์ เป็นต้น

แนะนำรายการนำเที่ยว

วันเดียวเที่ยวนราธิวาส

เช้า	- ออกเดินทางจากอำเภอหาดใหญ่ - ถึงจังหวัดนราธิวาส - เยี่ยมชมตึกนักทักษิณราชนิเวศน์และศูนย์ศิลปาชีพ - เยี่ยมชมวัดชลธาราสিংเห อำเภอตากใบ เป็นวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการแบ่งแยกเขตแดนระหว่างประเทศสยามกับประเทศมลายู ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ
บ่าย	- เดินทางไปยังป่าพรุโต๊ะแดง เป็นป่าพรุที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในที่เหลืออยู่ในประเทศไทย เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่า ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชนิด และพรรณพืชอีกกว่า ๔๐๐ ชนิด เหมาะแก่การศึกษาธรรมชาติ และระบบนิเวศน์ - เดินทางกลับเข้าเมืองนราธิวาส และซื้อสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ที่น่าสนใจ ของจังหวัดนราธิวาส - เดินทางกลับหาดใหญ่

สิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดนราธิวาส

(ราคาห้องพักในเอกสารนี้เปลี่ยนแปลงได้ โปรดสอบถามจากโรงแรมก่อนเข้าพัก)

สถานที่พัก

อำเภอเมืองนราธิวาส

เกสต์เฮาส์ ถ.โคกเคียน โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๑๓๓ จำนวน ๒๔ ห้อง ราคา ๑๕๐-๓๕๐ บาท

โกปีเดียมแอนด์โฮมสเตย์ ๓๙๘ ถ.ภูผาภักดี ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๙๘๘ จำนวน ๕ ห้อง ราคา ๒๕๐-๕๕๐ บาท

ตันหยง ๑๖/๑ ถ.โศภภาพิสิย์ ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๓๑-๓, ๐ ๗๓๕๑ ๑๔๗๗-๙ โทรสาร ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๓๔ จำนวน ๘๔ ห้อง ราคา ๗๐๐-๑,๒๐๐ บาท

ทิพวรรณ ๓๖/๑๖ ถ.เจริญพงศ์ ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๗๒ จำนวน ๒๗ ห้อง ราคา ๒๐๐-๔๕๐ บาท

นราธิวาส ๓๔๑ ถ.ภูผาภักดี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๖๓ จำนวน ๒๑ ห้อง ราคา ๑๒๐-๓๕๐ บาท

บ้านบุหร่ง ริเวอร์ไซด์ ๓๙๗ ถ.ภูผาภักดี ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๒๗, ๐๘ ๖๙๖๒ ๑๕๐๐ จำนวน ๒ ห้อง ราคา ๔๐๐-๕๐๐ บาท

แปซิฟิก ๔๒/๑-๒ ถ.วรคามพิพิธ ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๗๖ โทรสาร ๐ ๗๓๕๑ ๑๒๕๙ จำนวน ๓๐ ห้อง ราคา ๓๐๐-๔๕๐ บาท

เยาวราช ๑๓๑ ถ.พิชิตบำรุง โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๑๔๘ จำนวน ๔๐ ห้อง ราคา ๑๖๐-๓๖๐ บาท

อิมพีเรียล นราธิวาส ๒๒๘ ถ.พิชิตบำรุง ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๐๔๑-๕๐ E-mail : ppn@dusit.com จำนวน ๑๑๗ ห้อง ราคา ๘๐๐-๓,๕๐๐ บาท

อำเภอสุไหงโกลก

เก็นดิง ๒๕๐ ถ.เอเชีย ๑๘ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๒๓๑-๔๐ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๕๙ จำนวน ๒๓๘ ห้อง ราคา ๕๕๐-๑,๕๐๐ บาท

แกรนด์การ์เด็น ๖๖ ถ.ประชาวิวัฒน์ ซ.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๖๐๐-๕, ๐ ๗๓๖๑ ๓๕๐๑-๕ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๓๕๐๐ จำนวน ๑๑๑ ห้อง ราคา ๕๘๕-๑,๘๐๐ บาท

กรุงทอง ๑๕๒-๑๕๔ ถ.ประเวศชลธี โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๕๗๕๓ จำนวน ๖๓ ห้อง ราคา ๒๐๐-๓๐๐ บาท

คำอิน ๙๖-๙๘ ถ.สุฤษติวงศ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๘๗ จำนวน ๑๙ ห้อง ราคา ๑๒๐-๒๕๐ บาท

โซนน แฮร์ส ๓๔-๓๖ ถ.เจริญเขต ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๒๑
จำนวน ๑๗ ห้อง ราคา ๑๘๐-๒๘๐ บาท

ชาวอย ๓๔ ถ.เจริญเขต ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๐๙๓ จำนวน ๒๗
ห้อง ราคา ๑๕๐-๑๗๐ บาท

ซิติ์ ๘๖-๘๖/๑ ถ.สฤษดิ์วงศ์ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๕๒๑-๒ E-mail
: cthotal@cscom.com จำนวน ๔๐ ห้อง ราคา ๓๕๐-๖๐๐ บาท

ทักษิณ สาขา ๑ ๓๒ ถ.ประชาสำราญ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๑๐,
๐ ๗๓๖๑ ๑๐๘๓ จำนวน ๓๗ ห้อง ราคา ๑๖๐-๓๓๐ บาท

ทักษิณ สาขา ๒ ๔ ถ.ประชาสำราญ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๘๘,
๐ ๗๓๖๑ ๑๒๒๐, ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๘๕, จำนวน ๕๐ ห้อง ราคา
๒๐๐-๗๔๐ บาท

ไทยเลียง ๔๐ ถ.เจริญเขต ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๑๓๒ จำนวน ๓๘
ห้อง ราคา ๒๒๐-๓๗๐ บาท

ธาราริเจนท์ ๒ ถ.เจริญเขต ช.๓ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๘๐๑-๒,
๐ ๗๓๖๑ ๑๔๐๑ ไทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๓๓๕๕ จำนวน ๑๑๙ ห้อง
ราคา ๓๕๐-๙๘๕ บาท

นำไทย สาขา ๒ ๙๓-๙๕ ถ.เจริญเขต ช.๓ ไทร. ๐ ๗๓๖๑
๑๑๖๓ จำนวน ๓๐ ห้อง ราคา ๑๒๐-๒๕๐ บาท

บังกะโล โก-ลก ๘๔ ถ.วงศ์วิวัฒน์ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๑๘
จำนวน ๑๓ ห้อง ราคา ๓๒๐ บาท

ปาร์คสัน ๓๐๑ ถ.เจริญเขต ช.๓ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๗๘๙-๙๐
ไทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๒๗๕๕ จำนวน ๔๐ ห้อง ราคา ๔๘๐-๕๔๐ บาท

พลาซ่า ๒ ถ.เทศบาล (ข้างที่ทำการไปรษณีย์) ไทร. ๐ ๗๓๖๑
๑๘๗๕-๖, ๐ ๗๓๖๑ ๓๔๐๔-๕ ไทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๓๔๐๒ จำนวน
๙๔ ฟอ์ยู ๙๘/๔-๕ ถ.สฤษดิ์วงศ์ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๘๗ จำนวน ๒๐
ห้อง ราคา ๓๐๐ บาท

มาตี ๒๙/๔ ถ.ชื่นมรรคา ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๓๒๒ จำนวน ๑๗
ห้อง ราคา ๑๕๐-๓๐๐ บาท

มายแฮร์ส ๙๘/๓๔ ถ.สฤษดิ์วงศ์ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๖๙, ๐ ๗๓๖๑
๓๕๖๙ ไทรสาร ๐ ๗๓๕๒ ๐๑๘๑ จำนวน ๒๔ ห้อง ราคา ๒๐๐-๒๕๐
บาท

มารีน่า ๑๗๓ ถ.เจริญเขต ช.๓ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๘๘๒-๕
ไทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๓๓๘๕ จำนวน ๑๗๖ ห้อง ราคา ๗๓๕-๑,๘๐๐
บาท

เมอลิน ๖๘ ถ.เจริญเขต ไทร/ไทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๑๓, ๐ ๗๓๖๑
๘๑๑๑, ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๐๓ จำนวน ๙๕ ห้อง ราคา ๓๙๐-๕๗๐ บาท

แมร์รี่ ๙๕ ถ.ประชาวิวัฒน์ ช. ๓ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๓๙๑
จำนวน ๑๒ ห้อง ราคา ๑๕๐-๑๗๐ บาท

ริเวียร่า ๔๐ ถ.ประชาวิวัฒน์ ช.๓ ไทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๗๔๓
จำนวน ๓๓ ห้อง ราคา ๒๕๐-๔๐๐ บาท

โรมัน ๗๖-๗๘ ถ.สุขุมวิทวงศ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๕๐๘ จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๑๕๐-๒๕๐ บาท

ลี ๑๐๒/๑-๓ ถ.ประชาธิปไตย ช. ๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๓๖ จำนวน ๓ ห้อง ราคา ๓๐๐ บาท

วาลentine ๒/๑ ถ.วามันอำนวย โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๒๙, ๐ ๗๓๖๑ ๒๒๙๙-๓๐๐ จำนวน ๕๐ ห้อง ราคา ๑๙๐-๒๕๐ บาท

เวนิส พาเลส ๒๒ ถ.ชื่นมรรคา โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๐๐, ๐ ๗๓๖๑ ๓๗๐๐-๙ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๒๔๑๘ จำนวน ๓๓๒ ห้อง ราคา ๔๒๐-๑, ๐๒๐ บาท

อมรินทร์ ๑๘๕ ถ.ประชาธิปไตย โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๐๘ จำนวน ๓๕ ห้อง ราคา ๒๐๐-๓๕๐ บาท

อินเตอร์ทาวเวอร์ ๑๐๔ ถ.ประชาธิปไตย โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๗๐๐-๔ จำนวน ๘๐ ห้อง ราคา ๔๐๐-๔๕๐ บาท

อิมเพรส ๒๘-๓๐ ถ.เจริญเขต ช.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๖๔๗-๘ จำนวน ๒๙ ห้อง ราคา ๒๐๐-๒๘๐ บาท

เอเชีย ๑๘ ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๐๑ จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๒๐๐-๓๐๐ บาท

ฮาวาย ๔๙-๕๙ ถ.บุษยพันธ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๑๘๐ จำนวน ๒๖ ห้อง ราคา ๒๐๐-๓๐๐ บาท

ยันนี ๗๔ ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๙๙๒, ๐ ๗๓๖๑ ๑๘๘๒ จำนวน ๒๒ ห้อง ราคา ๑๒๐-๒๐๐ บาท

อำเภอตากใบ

ตาบาพลาซ่า ๗/๒๐ ม. ๑ ถ.ตาบา-ตากใบ ต.เจ๊ะเห โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๒๓๓-๔ จำนวน ๕๐ ห้อง ราคา ๒๐๐-๔๗๐ บาท

ตากใบลากูนริสอร์ท ๓๓๓/๒ ม. ๗ ถ.ตาบา-ตากใบ ต.เจ๊ะเห โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๔๗๘, ๐ ๗๓๕๒ ๔๔๐๒ จำนวน ๑๖ ห้อง ราคา ๕๐๐-๖๐๐ บาท

ร้านอาหาร

อำเภอเมืองนราธิวาส

กอล์ฟวิว ๔๗ ถ.บ้านตันหยงมะลิ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๖๑๗ เปิด ๑๐.๓๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

กาหลา ๒๒๑ ถ.ภูผากัณฑ์ โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๔๒๓๘ เปิด ๑๓.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารอิสลาม, อาหารอินเดีย)

ไถ่อย่างจีระพันธ์ ถ.พิชิตบำรุง โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๑๔๙๘ เปิด ๑๒.๐๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารอิสลาม, อาหารตามสั่ง)

ข้าวหน้าเบ็ด (คุณบุญเลิศ) ๔๓๐/๑ ถ.ภูผากัณฑ์ โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๒๓๘๕ เปิด ๐๗.๐๐-๑๕.๐๐ น. (อาหารจานเดียว)

ครัวลำปำ ๑/๘ ถ.ชาญอุทิศ (กลางซอยสถานีวิทยุ ๙๑๒) โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๖๙๗ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง, อาหารทะเล)

เจ๊สนิ ๕๑-๕๓ ถ.โสภณพิสัย โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๓๑๘ เปิด ๐๖.๐๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

จิ้นฮั่ว ๒๘๓ ถ.ภูผากั๊กดี ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๓๓๐๕ เปิด ๑๐.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารจีน, อาหารไทย)

โจโจ้ เบเกอร์รี่ ๗๕ ถ.จตุรงค์ศรี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๑๘๐ เปิด ๐๗.๓๐-๒๔.๐๐ น. (อาหารไทย)

ดีเด่น ๒๓๒ ถ.ภูผากั๊กดี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๑๑๐ เปิด ๐๖.๓๐-๑๗.๐๐ น. (อาหารไทย, อาหารจีน)

ต้นหยง ๑๖/๓ ถ.โสภณพิสัย ต.บางนาค (อยู่ภายในโรงแรมต้นหยง) โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๓๑-๓, ๐ ๗๓๕๑ ๑๔๗๗-๙ เปิด ๐๖.๐๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารทั่วไป)

บ้านกาเสา ๑/๓ ม.๗ ต.ลำภู ถ.นราธิวาส-ระแงะ โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๑๗๐๐ เปิด ๑๐.๓๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารทะเล, อาหารไทย)

บางนรา ๒๒๘ ถ.พิชิตบำรุง ต.บางนาค (อยู่ภายในโรงแรมอิมพีเรียล นราธิวาส) โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๐๔๑-๕๐ เปิด ๐๖.๐๐-๒๓.๐๐ น.

มังกรทอง ๔๓๓ ถ.ภูผากั๊กดี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๓๕, ๐ ๗๓๕๑ ๔๓๔๙ เปิด ๑๐.๓๐-๒๒.๓๐ น. (อาหารไทย, อาหารทะเล)

มุเหียร่าห์ ๑๒๔ ถ.วิจิตรไชยบุรี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๐๙๐ เปิด ๐๗.๐๐-๑๘.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

ริมน้ำ ๔๕/๖ ถ.นราธิวาส-ตากใบ โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๕๕๙ โทรสาร ๐ ๗๓๕๑ ๓๐๒๕ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารไทย, อาหารจีน, อาหารฝรั่ง)

รอยอันโภชนา ๒๒ ถ.วิจิตรไชยบุรี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๗๕๐ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

วารีชีพุด ๔๑-๔๗ ถ.ลูกเสืออนุสรณ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๒๖๖ เปิด ๑๑.๐๐-๒๔.๐๐ น. (อาหารทะเล)

ศักดิ์โภชนา ๒๒๖/๕ ถ.พิชิตบำรุง ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๓๘๒๙ เปิด ๑๖.๐๐-๒๔.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

อำเภอตากใบ

นัดพบยูทอง ๑๖๒ ถ.นราธิวาส-ตากใบ ต.เจ๊ะเห โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๑๔๑ เปิด ๑๑.๐๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารไทย, อาหารทะเล)

สวนอาหารตากใบลากูน ถ.ตากใบ-นราธิวาส โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๔๗๘

อำเภอเมือง

เจ็การ์ ๑๐๓ ม.๗ ถ.รามโกมุท โทร. ๐ ๗๓๕๙ ๑๐๗๒ เปิด
๐๙.๓๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

ครุยา ๔๘/๕ ม.๑ ถ.เพชรเกษม โทร. ๐ ๗๓๕๙ ๑๒๒๓ เปิด
๐๗.๐๐-๒๓.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

อำเภอสุโขทัย

กะซง ๙๙ ถ.อนุภาชาตอนุสรณ์ ๒ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๕๒๙๔,
๐๘ ๔๗๕๐ ๗๗๙๙ เปิด ๐๗.๐๐-๑๗.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

เงาจันทร์ ๒๖๓ ถ.ประชาวิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๗๘๕ เปิด
๑๑.๐๐-๒๓.๐๐ น. (อาหารไทย)

โจโจ้ เบเกอร์ ๒๓ ถ.ประชาสำราญ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๐๙๒
เปิด ๐๗.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารไทย)

เจ็การ์ ๑๑๒ ถ.วงศ์วิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๙๗ เปิด ๑๐.๐๐-
๒๐.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

ฉัตรวาริน ๒๕๐ ถ.เอเชีย ๑๘ (อยู่ภายในโรงแรมเก็นดิง) โทร.
๐ ๗๓๖๑ ๓๒๓๑-๔๐ เปิด ๐๖.๐๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารไทย,
อาหารจีน, อาหารทะเล)

ตันโกชนา ๓๖-๓๘ ถ.วงศ์วิวัฒน์ (ข้างโรงเรียนบ้านสุโขทัย) โทร.
๐ ๗๓๖๑ ๔๔๘๔ เปิด ๐๙.๐๐-๑๗.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

บั๊กมัย ๒๑/๑๒ ซ.ภูธร ถ.เจริญเขต (หน้าสมาคมแต่จิ๋ว) โทร.
๐ ๗๓๖๑ ๑๑๒๙ เปิด ๑๐.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารไทย-อาหารจีน)

บะก๊ตเต้ ๔๖/๒ ซ. ๓ ถ.ประชาวิวัฒน์ ใกล้โรงแรมแกรนด์
การ์เด็น โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๖๐๐, ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๓๖ เปิด ๐๘.๐๐-๑๓.๐๐ น.
(อาหารจีน)

การแข่งขันเรือกอลและ

เรือกอลละ

เฟื่องฟ้า ๓๐๔ ถ.เจริญเขต ช.๓ (อยู่ภายในโรงแรมปาร์คสัน)
โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๗๘๙-๙๐ เปิด ๐๖.๐๐-๐๑.๐๐ น. (อาหารทั่วไป)

เมอริเดียน ๑๗๓ ถ.เจริญเขต ช.๓ (อยู่ภายในโรงแรมมารีน่า)
โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๘๘๒-๕ เปิด ๐๗.๓๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารทั่วไป)

รสสยาม ๒-๔ ถ.ชื่นมรรคา โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๓๖๐ เปิด ๑๐.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารไทย-อาหารจีน)

รอมลี ๗๓ ช.ภูธร ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๙๖๙ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

ร่มไทร ๓๓/๑๙ ถ.ทรายทอง ๒ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๘๑๔ เปิด ๑๑.๐๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารไทย)

รินคำ ๒๒ ถ.ชื่นมรรคา (อยู่ภายในโรงแรมเวนิส พาเลซ) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๗๐๐-๙ เปิด ๐๗.๐๐-๐๑.๐๐ น. (อาหารทั่วไป)

สุดศิริ ๖๖ ถ.ประชาวิวัฒน์ ช.๓ (อยู่ภายในโรงแรมแกรนด์ การ์เดน) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๖๐๐-๕ เปิด ๐๖.๓๐-๐๑.๓๐ น. (อาหารทั่วไป)

หมากแดง ๙๔ ถ.วงศ์วิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๑๘ เปิด ๐๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารไทย)

อิบราฮิม ๓๓๖ ถ.บุษยพันธ์ (ตรงข้ามโรงแรมเวนิส) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๖๙๖ เปิด ๐๙.๓๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านร่อนพัฒนา ๑๒๕ ม. ๒ ต.ต้นยาง
มัส อ.ระแงะ โทร. ๐ ๗๓๖๗ ๑๔๘๒ จำหน่ายส้มแขกแก้วและ
ผลิตภัณฑ์ส้มแขกแปรรูป เปิด ๑๓.๐๐-๑๗.๐๐ น.

เจเคบาติก (แวนาบาติก) บ้านยะกัง อ.เมือง หยุตวันศุกร์ (ทำ
ละหมาด) โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๔๕๒ เปิด ๐๘.๐๐-๑๕.๓๐ น.

นิตยาบาติก โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๑๐๘

ผลิตภัณฑ์กระจูด โทร. ๐ ๗๓๕๖ ๕๐๗๑

ผลิตภัณฑ์ส้มแขกแปรรูป โทร. ๐ ๗๓๖๗ ๑๔๘๒

โยฮันบาติก ๒๓๐ ถ.ประชาวิวัฒน์ อ.สุไหงโกโลก (ตรงข้ามปั้ม
น้ำมันคาร์ลเทค) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๘๒๔๗เปิด ๐๘.๓๐-๑๘.๐๐ น.

ศูนย์หัตถกรรมพื้นเมืองภาคใต้ ๖๘/๓ ถ.วรคามพิพิธ อ.เมือง
โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๒๓๙๙, ๐๘ ๑๘๙๗ ๐๘๗๒ จำหน่ายผ้าบาติก
ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเส้นใย เปิด ๐๘.๐๐-๒๑.๐๐ น.

ศูนย์ศิลปาชีพเครื่องปั้นดินเผาทักษิณราชนิเวศน์
โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๐๒๒

อัลฮามีน บาติก ๖๘ ถ.นราธิวาส-ตากใบ ต.บางนาค อ.เมือง
โทร. ๐๘ ๑๘๙๘ ๔๘๙๒, ๐ ๗๓๕๑ ๖๐๔๓ เปิด ๐๘.๓๐-๑๗.๐๐ น.

อ่าวมะนาวบาติก บ้านอ่าวมะนาว อ.เมือง (ใกล้สำนักงาน
ททท.ภาคใต้เขต ๓) เปิด ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น.

บริษัทนำเที่ยว

เน็ตมาร์ท ทัวร์

๒๙๑ ถ.เอเชีย ๑๘ โทร. ๐ ๗๓๖๑
๒๐๕๐

ดี ดี ทัวร์

๒๔ ถ.เจริญเขต ซ.๑/๑
โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๒๗

นราอาลาติน ทัวร์

๑๔๗/๑ ถ.พิชิตบำรุง โทร. ๐ ๗๓๕๑
๓๔๑๙

ซี ยู ทัวร์

๓๘ ถ.อารีฟมรรคา อ.สุไหง
โกโลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๖๐๐

ปัญญา ทัวร์

๒๕๐/๑๓ ถ.เอเชีย ๑๘ อ.สุไหง
โกโลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๔๑๕๘

รุ่งสว่าง ทัวร์

๓๒๘/๖ ถ.เจริญเขต อ.สุไหง
โกโลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๕๕๕๔

บิสซิเนส แอนด์ ลีเซอร์ ๒๐๐๓

๓๙๙ ถ.ภูผากั๊กดี ต.บางนาก
อ.เมือง โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๒๗

หมายเลขโทรศัพท์สำคัญ

ศาลากลางจังหวัด

โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๒๔,

๐ ๗๓๕๑ ๑๔๕๐

ที่ว่าการอำเภอเมือง

โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๑๒

สำนักงานเทศบาลเมือง

โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๔๘,

๐ ๗๓๕๑ ๓๑๓๐,

๐ ๗๓๕๑ ๒๔๓๑

โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์

โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๓๔๘๐-๑,

๐ ๗๓๕๑ ๔๑๖๙

โรงพยาบาลสุโขทัย

โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๐๙,

๐ ๗๓๖๑ ๕๑๖๑

สถานีตำรวจภูธร

โทร. ๑๙๑, ๐ ๗๓๕๑ ๑๒๓๖

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๙๓

สำนักงานบริการโทรศัพท์

โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๐๐๐

ตำรวจท่องเที่ยว

โทร. ๑๑๕๕, ๐ ๗๓๖๑ ๒๐๐๘

ตำรวจทางหลวง

โทร. ๑๑๙๓

ตรวจคนเข้าเมืองสุโขทัย

โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๓๑

ตรวจคนเข้าเมืองตากใบ

โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๒๗๔

กรมอุตุนิยมวิทยา

โทร. ๑๑๙๒, ๐ ๗๓๕๑ ๑๒๓๔

ด่านศุลกากรสุโขทัย

โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๓๖๘

ด่านศุลกากรตากใบ

โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๒๗๔

สอบถามหมายเลขโทรศัพท์

โทร. ๑๑๓๓

ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ททท.

๑. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานใหญ่

๑๖๐๐ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน

เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ (๑๒๐ เลขหมาย)

โทรสาร ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๑๑

E-mail: center@tat.or.th

Website: www.tourismthailand.org

๒. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๔ ถนนราชดำเนินนอก

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

เปิดบริการทุกวัน ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๓

๑๐๒/๓ หมู่ ๒ ถนนนราธิวาส-ตากใบ

ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง

จังหวัดนราธิวาส ๙๖๐๐๐

โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๒๔๑๑

โทรสาร ๐ ๗๓๕๒ ๒๔๑๒

E-mail: tatnana@tat.or.th

สานกระจูด

ข้อมูล : สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๓,
กองข่าวสารการท่องเที่ยว (โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ ต่อ ๒๓๔๑-๕)
ออกแบบและจัดพิมพ์ : กองผลิตอุปกรณ์เผยแพร่ ฝ่ายบริการการตลาด
ข้อมูลรายละเอียดที่ระบุในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้
ลิขสิทธิ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สิงหาคม ๒๕๕๐

๑๖๗๒

๐๘.๐๐-๒๐.๐๐ น.

บริการข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรศัพท์ ๒๔ ชั่วโมง

Website: www.tourismthailand.org

E-mail: infodiv@tat.or.th

